

Kl. 09.00–12.52
16.00–16.06

Välkomsthälsning

Välkomsthälsning

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag hälsar representanter från den diplomatiska kåren varmt välkomna till Sveriges riksdag.

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 2 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! För tre år sedan fick vi mandatet av svenska folket att få ordning på Sverige. Låt mig påminna om hur det var då. Det var ett Sverige med ständiga regeringskriser där finansministern inte ens fick igenom sin egen budget. Det var ett Sverige där de dödliga skjutningarna hade tredubblats på tio år och ett Sverige som tog emot 300 000 asylsökande utan en tanke på konsekvenserna. Det var ett Sverige där inflationen var över 10 procent, där bolåneräntorna hade fördubblats, där dieseln kostade 28 kronor litern och där elpriserna var extrema eftersom partierna till vänster hade stängt fyra kärnkraftsreaktorer. Det var ett Sverige som blev fatigare och farligare. Svenska folket såg detta och röstade bort den regering och den politik som hade lett Sverige dit.

Steg för steg fattar vi nu de beslut som gör Sverige rikare och tryggare. Vi har pressat ned inflationen från 10 procent till 2 procent. Bara det minskar kostnaderna för välfärden med 50 miljarder kronor. Vi har sänkt skatten för alla som går till jobbet. En vanlig familj har på två år fått 23 000 kronor i lägre skatt, och en dieseltankning kostar 600–700 kronor mindre nu.

Sverige har fått 2 400 nya poliser, och de har fått fler nya verktyg: preventiv avlyssning, säkerhetszoner och anonyma vittnen. Polisen tar äntligen också gängens lyxprylar och statussymboler. Förra året dömdes 19 000 fängelseår ut. Det är mer än någon gång förut. Det säger något att det ens ska behövas, men när fler brottslingar blir inlåsta längre vågar fler hederliga vara ute.

Vi har minskat asylinvandringen till den lägsta sedan 1985. Då får vi en chans att klara integrationen.

Vi underhåller vägar och järnvägar. Bara i år lägger vi 18 miljarder på järnvägsunderhåll.

Herr talman! Vi har haft bråttom – *för* bråttom tycker de som inte brukar få något gjort. Men vi är på rätt väg. Vi får saker gjorda.

Nu är tiden inne för nya, stora framtidsinvesteringar så att vi kan lämna över ett bättre Sverige till våra barn och barnbarn. Vi har en viktig roll att spela i världen, men i oroliga tider är det vårt ansvar att bygga Sverige starkt. Vi stöttar Ukraina, men vi gör också den största upprustningen av det svenska försvaret sedan kalla kriget. Vi gör historiska satsningar på forskning och infrastruktur, vilket stärker svensk konkurrenskraft när USA hotar med handelskrig. Ett nytt svenskt kärnkraftsprogram ger mer stabil, fossilfri el till den gröna omställningen. Detta betyder fler svenska jobb, ökad svensk tillväxt och ett starkare Sverige. Bara de senaste veckorna har företag som Nvidia och Brookfield presenterat AI-satsningar i Sverige på uppemot 100 miljarder kronor. De tror på Sverige. Det gör jag också.
(Applåder)

Herr talman! Nästa år är det val igen, och två alternativ står åter mot varandra. På min sida av politiken vill vi fortsätta att få ordning på Sverige. På andra sidan vill de vrida klockan tillbaka. Socialdemokraterna gör nu den största vänstersvängen sedan löntagarfondernas dagar på 70- och 80-talen. Det är ett nytt läge i svensk politik. De vill att Sverige ska arbeta mindre genom förkortad arbetstid. De vill slopa karensdagen så att fler sjukskriver sig. De vill att man ska kunna gå i pension tidigare. De vill höja bidragen för dem som inte arbetar. Alla vet vilka som får betala. Det blir högre skatt för dem som jobbar. Ta bara Stockholm, där vänsterpartierna har höjt skatten för en vanlig familj med 6 000 kronor per år. Ändå kan de inte värna ens busstrafiken eller ätstörningsklinikerna.

Vänstersvängen handlar om mycket mer än bara ekonomi. Efter sin ogenomtänkta invandringspolitik vill Socialdemokraterna nu lösa segregationen genom att blanda befolkningen, som de säger. Deras plan är att de som bor i välfungerande områden ska användas som integrationsverktyg. Men problem med kriminalitet, hederskultur och klanvälde löser man inte genom att sprida problemen över landet utan genom att på ett seriöst sätt ta itu med problemen.

Socialdemokraternas vänstersväng är bara början. Allt de tycker ska sedan kompromissas med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, och den önskelistan är lång: höjd skatt, som skulle drabba nästan hälften av landets poliser och sjuksköterskor, återinförd fastighetsskatt, ökad invandring och flyktingamnesti. Att dessutom vilja att Sverige lämnar Nato mitt under pågående krig är häpnadsväckande omdömeslöst.

Allt detta skulle förhandlas i en vänsterregering, och denna mandatperiod har Vänsterpartiet eller Miljöpartiet eller båda två röstat nej till nästan alla våra förslag om ny kriminalpolitik och minskad invandring.

Herr talman! I en tid när Sverige trängs mellan Putins militära krig mot Ukraina och Trumps hot om handelskrig mot Europa måste vi värna svensk säkerhet och svensk ekonomi. Nu är det inte läge för politiska experiment. Sverige har inte råd med en vänstersväng. Låt oss i stället hålla huvudet kallt och kursen fast: från fattigare och farligare till rikare och tryggare för en mycket bättre morgondag.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ludvig Ceimertz, David Josefsson och Magnus Resare (alla M) samt Erik Hellsborn (SD).

Herr talman! Sedan vi senast stod i kammaren och debatterade har omvärlden förändrats i grunden. De politiska kontinentalplattorna har skiftat. Sverige möter ett nytt och mycket allvarligt säkerhetspolitiskt läge, den regelbaserade internationella ordningen utmanas och världsekonomin är i gungning när handelskrig hotar som ett resultat av en högerpopulistisk ekonomisk politik.

Världen av i går finns inte längre. Då måste Sverige agera kraftfullt och resolut. Sverige behöver en regering som ser den nya verkligheten för vad den är och förmår att agera därefter.

Herr talman! Det handlar om att stärka det breda totalförsvaret, armén, luftvapnet och marinen och att stötta vår försvarsindustri. Men det handlar också om att stärka sjukvården, rusta våra transportnät och bygga civila beredskapslager, så att vi kan klara det nya allvarliga läget.

I grunden är vi överens om detta. Det är bra för vårt land att vi kan föra samtal mellan partierna om finansiering och upprustning av försvaret. Vi socialdemokrater står alltid beredda att stötta regeringen för att gemensamt kunna ta ansvar för Sveriges och svenska folkets säkerhet och trygghet.

Jag tror dock att vi var många som blev överraskade när vi läste vår budgeten och det nya världsläget inte gjorde något större avtryck i den. Det var lite som att se in i en tidskapsel från förr. I ett läge när vi snabbt behöver rusta totalförsvaret och förbereda oss på sämre ekonomiska tider var förväntningarna nog högre, inte bara från mig.

Låt mig vara tydlig. Vi socialdemokrater är beredda att arbeta både snabbare och mer intensivt för att snabbt kunna stärka vårt totalförsvär. Låt oss till exempel blicka över sundet och inspireras. Där var socialdemokraten Mette Frederiksen och hennes regering snabba på bollen.

Herr talman! Vi lever i omvälvande tider. Det är klart att ett handelsberoende land som vårt drabbas när tullkriget rasar. Men utgångsläget för Sverige är sämre än det hade behövt vara. Tillväxtprognoserna revideras ned. Vi ligger nu i EU:s bottenrask när det gäller tillväxt. Andelen svenskar som lever på bidrag och ersättningar ökar. Arbetslösheten är hög; över en halv miljon svenskar är arbetslösa, och ungdomsarbetslösheten är närmare 25 procent. Och matpriserna har ökat med 25 procent. Det här slår rakt in i människors vardag. Vanligt folk som arbetar och gör rätt för sig får det allt tuffare.

Men det här är ingen naturlag. Det är inte ödesbestämt att Sveriges ekonomi ska utvecklas svagare än andra länders. Det är resultatet av en förd ekonomisk politik. På punkt efter punkt ser vi att Tidöpartiernas ekonomiska politik inte har förmått skydda Sverige och svenska folket genom den här krisen. Det blir alltmer uppenbart att man saknar en gemensam ekonomisk idé. Det leder till att man gör felprioriteringar.

Ta bara det faktum att Ulf Kristersson och Jimmie Åkesson gör det dyrare för vanligt folk att hämta ut sina mediciner och att de skär ned på stödet till ensamstående föräldrar samtidigt som de ger sig själva tusentals kronor i skattesänkning varje månad. Det är inte bara orättvist och dåligt för sammanhållningen i vårt land; det är också en värdelös ekonomisk politik i den här konjunkturen.

Herr talman! Vi behöver öka det svenska välståndet. Vi behöver en ekonomisk politik som gör det. Jag vill se en offensiv politik för högre tillväxt, fler företag och fler jobb. Jag vill ha en politik som gör att investeringar hamnar i Sverige, att vanligt folk får det bättre i sin vardag, att det växande välståndet ger vanliga svenskar mer pengar i plånboken och att välfärden får de resurser som krävs för att vi ska vara trygga genom hela livet. Det är bara så Sverige kan bli ett rikare och starkare land.
(Applåder)

Herr talman! Skjutningarna och sprängningarna fortsätter. Platser som vi har sett som trygga – bostadsområden, skolor och arbetsplatser – förvandlas till brottsplatser. Samtidigt kryper rekryteringen till de kriminella gängerna allt längre ned i åldrarna. Sedan 2022 har antalet unga under 15 år som är involverade i mordärenden ökat med över 200 procent – 200 procent! Det är en horribel utveckling.

Det är uppenbart att vi inte kan fortsätta med business as usual. Visst ska vi fortsätta skärpa straffen, rekrytera fler poliser och bygga ut rättsväsendet, som vi har gjort under det senaste decenniet i Sverige. Men det är helt uppenbart att det inte räcker. Därför vill vi socialdemokrater se en svensk maffialag, så att man kommer åt de gängtoppar som beställer mordet och sprängningarna. Vi måste rikta full kraft mot att bryta nyrekryteringen och punktmarkera varenda kille på glid.

Det är uppenbart att regeringen saknar politik här. Men jag har ett förslag. Ni kan börja med i alla fall en lågt hängande frukt: Gör det omöjligt för gängkriminella att driva HVB-hem och använda dem som rekryteringsbas. Det kommer ni att få starkt stöd för i kammaren.

(Applåder)

Herr talman! Sverige är ett fantastiskt land. Inte minst den här tiden på året påminns vi om det. Vi har alla möjligheter att gå in i 2030-talet som ett starkare, säkrare och mer rättvist land. Det här läget kräver ett kraftfullt ledarskap. Vi behöver en regering som inte är upptagen med att gräla, skylla på andra och hantera sina egna skandaler utan som kan ha fullt fokus och använda all sin kraft på att förbättra vardagen, öka tryggheten för vanliga svenskar och göra Sverige till ett rikare, tryggare och rättvisare land. Vårt land behöver en ny riktning.

(Applåder)

I detta anförande instämde Joakim Järrebring (S).

Anf. 4 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Sverige behöver en ny riktning. Och det var precis det Sverige fick när väljarna hade sagt sitt i det senaste valet. Det är också den riktning som vi i Sverigedemokraterna tillsammans med regeringen nu följer, och vi följer den väldigt lojalt. Vi tror på den riktningen. Vi tror att det vi nu gör kommer att göra att vårt land växer och blir tryggare och mer sammanhållet.

Bränslepriserna har närmast halverats. Fler farliga människor sitter bakom lås och bom, och de sitter där under en längre tid. Den asylrelaterade invandringen har minskat till de lägsta nivåerna sedan man började mäta för så där 40 år sedan. Folk som begår de mest vidriga brott utvisas. Och bidragskranen vrids åt för dem som vägrar att bidra och att anpassa sig.

Herr talman! Listan över bra saker som kommer att just öka tryggheten, stärka sammanhållningen och göra livet enklare för människor som bor i Sverige kan göras väldigt lång. Det gäller inte minst bränslepriserna.

För inte länge sedan vimlade det av rödgröna politiker som gjorde allt de kunde för att höja priset vid pump. I den här kammaren röstades det hösten 2023 om en rejäl sänkning av reduktionsplikten. Vår sida vann med väldigt liten marginal. Om de rödgröna hade vunnit en sådan omröstning hade det i stället blivit en kraftig ökning, 45 procents reduktionsplikt för dieseln 2025. Det hade inneburit uppemot 10 kronor mer per liter diesel i stället för de dryga 10 kronor mindre som man har fått med den här sidan av politiken.

Sverigedemokraterna var som bekant emot reduktionsplikten redan när den infördes. För oss var det en självklarhet redan då att stå upp för en politik som snabbt och konkret gav en direkt positiv påverkan för stora grupper i vårt land, för vanliga löntagare med vanliga inkomster och vanliga liv, för företagare, inte minst vanliga knegarföretagare, för barnfamiljer, för pensionärer, för kvinnor och män och för äldre och yngre.

Alla som är beroende av att använda sin bil i vardagen, inte minst på landsbygden, förtjänar politiker som ser dem och deras behov och som underlättar och förenklar, inte politiker som gör sitt yttersta för att ytterligare försvåra och fördyra. Det är, herr talman, den nya riktning som Sverige nu har slagit in på. Den riktningen tänker jag och sannolikt också regeringen fortsätta att driva Sverige i.

(Applåder)

Det sista Sverige behöver, herr talman, är en återgång till den riktning som vi såg före maktskiftet: verklighetsfrånvända partier som med politisk arrogans och systematiska felsteg rev upp djupa sår och skadade det här landet så mycket som de gjorde på så många områden och så många plan. Det sista Sverige behöver är en återgång till den socialdemokratiska otrygghetspolitiken, saft-och-bulle-politiken, pyttipannapolitiken, som inte ledde till vare sig ett starkare samhälle eller ett starkare och tryggare Sverige.

Vad partierna på vänstersidan har att komma med den här gången är fortfarande väldigt oklart. Det finns ingen röd tråd. Det finns ingen gemensam viljeinriktning, även om Magdalena Andersson är väldigt tydlig med att hon vill ha en ny riktning för Sverige. Vi vet inte vilken den riktningen är. Vi vet ingenting. Vi vet inget mer än en massa löften och förslag som pekar i väldigt olika riktningar. Det enda vi vet med säkerhet är att deras meriter är urusla och att partierna på vänstersidan har väldigt olika uppfattningar i för Sverige helt avgörande frågor.

Därför, herr talman, fortsätter vi i Sverigedemokraterna och regeringen att driva Sverige i den riktning som vi i det senaste valet fick förtroende att driva Sverige i. Jag är alldeles övertygad om att det kommer att löna sig också på valdagen om lite drygt ett år.

(Applåder)

I detta anförande instämde Staffan Eklöf, Mikael Eskilander, Rashid Farivar, Ann-Christine Frohm, Erik Hellsborn, Patrik Jönsson, Ulf Lindholm, Daniel Persson, Robert Stenkvis, Jimmy Ståhl, Victoria Tiplom, Martin Westmont och Eric Westroth (alla SD).

Anf. 5 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Jag fick ett mejl häromdagen från Caroline. Hon jobbar som assistent och har tre barn. Jag vill verkligen tacka för allt du gör och gjort för oss ensamstående mammor, skrev hon.

Hon har själv bara råd med ett mål mat om dagen nu för tiden. Barnen får avstå aktiviteter. Det kommer inte längre att bli någon glass på stranden eller något lördagsgodis, och tolvåringen kan inte hänga med kompisarna som han gjorde förut. Det gör ont i hjärtat. Man blir jätteledsen, skriver Caroline. Och barndomen får de aldrig tillbaka, minnena som skapas när vi är små – för min egen del var det bland annat simning, konstakning och fotboll, aktiviteter som lärde mig att vara en bra kompis och en lagspelare.

Den här regeringen tar barndomen ifrån barnen. Ebba Busch låter barn gå och lägga sig hungriga. Barnkalasen ställs in. Nästan 30 procent har matpriserna höjts med sedan Busch viftade med falukorven.

Vi har presenterat en rad förslag för att få ned matpriserna. Men regeringen och Sverigedemokraterna har stoppat förslag efter förslag. I stället sprang arbetsmarknadsminister Mats Persson och köpte aktier i matjätten Axfood samma dag som finansministern kallade till sig matjättarna. Han visste ju att finansministern inte skulle ställa några krav på sänkta priser. Och Persson fick en omedelbar värdeökning på sina aktier. Det är så de jobbar.

Lagom till sommarlovet blir många familjer, särskilt ensamstående, av med sitt bostadsbidrag. Regeringen och Sverigedemokraterna höjer avgiften på medicin med nästan 1 000 kronor. Energiministern och hennes myndighet har höjt elnätsavgifterna. Varselvågen i vården byttes till varselstorm. Barngrupperna på förskolorna växer, och marknadsskolan gör att pengar fortsätter rinna ur verksamheten.

Den här regeringen vill inte väl. Bakgrunden är enkel: Deras fokus ligger på att sänka skatten för de allra rikaste med nästan 50 000 kronor per person. Det betalas av de ensamstående mödrarna, av pensionärer i behov av medicin och av barnen på förskolan.

Men, herr talman, Sverige är ett starkt land. Vi har hög innovationskraft, stora företag etablerade i hela världen och en gemensam välfärd. Vi skulle kunna satsa på Sverige, på grön energi, på ny järnväg, på ökat bostadsbyggande, på alla som bor här i Sverige, på förskolan, på forskningen och på universiteten. Men inget av detta görs.

Var är satsningarna som ska kunna konkurrera om den gröna industrin med Kina och USA så att vi klarar klimatomställningen som ett rikare land? Det är vi som ska bygga framtiden. Sverige är en nation med industrivana, med tekniskt kunnande och med exceptionellt goda förutsättningar för energiproduktion. Hela världens förväntningar ligger på oss, men i stället är det fyra förlorade år för klimatomställningen.

Vi har en halv miljon arbetslösa, nästan värst i hela Europa, och 2 procent av de arbetslösa får tillgång till arbetsmarknadsutbildning – 2 procent. De flesta får inte ens tag på Arbetsförmedlingen när de hör av sig. Och i höst sänks a-kassan dramatiskt. Man kan inte tro att det är sant. Men Mats Persson är nöjd – en arbetsmarknadsminister utan större ambitioner än att handla med aktier.

Vi lever i världens bästa land, ett land byggt på sammanhållning och gemenskap. Men i dag har vi ett svagt ledarskap med en statsminister som inte klarar att anlita en säkerhetsrådgivare, ministrar och statssekreterare som bara jobbar för sina egna plånböcker, en regering som inte agerar mot välfärdskapitalister som suger ut skattepengar ur vården och ett sverigedemokratiskt stödparti som har växt ihop med Hells Angels och därför stoppar alla förslag på att ta tillbaka välfärden från välfärdskriminella.

Sverige kan bättre. Med en ny vänsterregering kan vi bygga trygghet, styrka och gemenskap för att Carolines barn ska få glass på stranden i sommar. Och vi vänsterpartister står beredda att göra jobbet.
(Applåder)

Anf. 6 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Sverige är ett fantastiskt land. Men det är också ett land där avståndet mellan stad och land aldrig har känts större. Det är en klyfta som inte handlar om kilometer utan om möjligheter, om att kunna få vård i tid, ha en lika bra skola och känna samma trygghet oavsett var i landet man bor.

Den som bor på landsbygden betalar dessutom ofta mer i skatt än den som bor i storstadsområdena. Man betalar mer men får mindre. Den geografiska orättvisan måste bort. Centerpartiet vill radera ut den, för den sliter isär Sverige. Vi vägrar acceptera att det ska fortsätta vara så här. Jag vågar påstå att vi är det enda parti som tar den frågan på allvar.

Regeringen har slösat bort värdefull tid genom att utreda ett förstatligande av vården som ingen vill ha. I stället för att lösa problemen arbetar man för ytterligare centralisering och byråkratisering genom fler riktade statsbidrag och detaljstyrning. Det är ett svek mot de människor som bär upp vårt land varje dag och mot dem som ser till att Sverige blir rikare genom våra naturresurser men som inte får något tillbaka.

Socialdemokraterna klagar gärna på regeringen men vill också styra Sverige från toppen med mer makt till staten och mindre till människor, färre beslut nära människors vardag och fler direktiv från Stockholm. Det är inte en lösning. Det är problemet.

Centerpartiet vet att centralisering inte funkar. Är det någon som tror att det blir lättare att utveckla den lokala byn om skolan där styrs från Stockholm? Sannolikheten för att skolan ens får vara kvar är låg när den obarmhärtiga centralstyrningen konstaterar att en optimal skolenhet är 500 elever. Vårdcentralen i grannorten läggs ned eftersom den inte är resurseffektiv i förhållande till antalet listade patienter. Vad som händer med viljan att bo i bygden bryr sig inte de statliga Excelarken om. De ser bara till de fastslagna ramarna.

Centerpartiet tror på något annat. Vi tror på ett Sverige där du inte straffas för att du väljer att bo i Sorsele, Hedemora eller Hult, där makt flyttas från centralbyråkrati till lokala händer och där företagande, service och infrastruktur får växa i hela landet, inte bara i storstäderna.

Det handlar inte om att ställa stad mot land. Det handlar om rättvisa – om att alla delar av Sverige ska ha rätt till framtidstro. Varje storstad är dessutom fylld av sådana som jag, lantisar som vet hur det är där hemma och som tycker likadant: att alla ska ha samma rättigheter.

Det handlar också om Sveriges framtid, för det är på landsbygden som maten produceras som mättar skolbarnen i såväl Växjö som Arjeplog. Det är här skogen till trävillan i både Uppsala och Tranås växer. Och det är här elen produceras som lyser upp sänglampan i Umeå liksom i Bengtsfors. Att ha samma förutsättningar på landsbygden som i staden är avgörande för hela landet, och potentialen är enorm.

Sveriges bönder är framtidens oljeshejker. Allt du kan göra med olja kan du göra med svensk skog. Det är landsbygden som har råvaran för att göra biodrivmedlet som driver bilar, båtar och flygplan. Det är dessa material som skapar gröna plaster, hållbara färger och nya textilier. Möjligheterna för grön tillväxt är enorma. Tar vi vara på dem vinner alla, och det är inte ens svårt.

När andra pratar gör vi jobbet. Vi har lagt fram förslag för att göra landsbygden levande igen så att man får tillbaka pengar för de naturresurser man levererar. Vi vill att varje beslut ska prövas utifrån vad det betyder för hela Sverige, inte bara för några kvarter i Stockholm. Vi måste lägga pengar på att få människor att vilja vara med och bygga det här landet i stället för att betala människor för att flytta från vårt land.

Herr talman! Nu är det landsbygdernas tur. Centerpartiet orkar stå upp för det långsiktiga, det som byggs över tid, och för att de som bygger detta också ska få något tillbaka för det de betalar och jobbar för. Centerpartiet tänker fortsätta jobba tills allting är löst så att hela Sverige får en ärlig chans.

(Applåder)

Anf. 7 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! De senaste åren har ganska många debatter präglats av uttryck som "Vi har varit naiva" och "Vi såg det inte komma". Man såg inte migrationskrisen komma. Man var naiv inför integrationens utmaningar. Man såg inte gängkriminalitetens systemhotande framfart. Man var naivt ointresserad av fysikens lagar och av att det krävs stabil baskraft för att ett elsystem ska fungera.

Om politiken alldeles för mycket präglas av nästa val eller kortsiktighet, att vara reaktiv, blir det ganska dåligt. Tänk om vi hade valt en annan väg för vårt land tidigare. Tänk om vi kan välja en annan väg för Sverige nu.

Herr talman! Förra veckan fick Sveriges partier en ny chans att försöka tänka efter före – en möjlighet att agera nu i stället för att om några år i trångmål behöva agera i hast. Jag pratar om Sveriges vårdapparat. Den bygger på beslut fattade för 160 år sedan. Men det som var bra då är ett tydligt problem i dag.

Förra året larmade Cancerfonden om att den palliativa vården i Sverige skiljer sig tydligt från region till region. Det handlar om den vård man behöver när man vet att det inte längre finns något hopp om att kunna bli frisk. Exempelvis kan en patient som behöver specialiserad palliativ vård, alltså vård i livets slutskede, i hemmet få det dygnet runt i en region men inte i den andra. Inte ens i livets slutskede klarar Sverige av att ge alla människor samma värdiga omvårdnad. Det sägs att vi alla är lika inför döden. Men i Sveriges 21 olika regioner är vi inte lika ens inför döden.

Ulrika Årehed Kågström, Cancerfondens generalsekreterare, har sagt så här: "Att så viktig vårdinsats tillåts fungera helt slumpartat är ett svek mot människor i väldigt utsatta situationer och ovärdigt ett välfärdsland som Sverige." Hon använder alltså ord som slumpartat, ett svek och ovärdigt.

I förra veckan berättade Svenska Dagbladet hur cancerpatienter inte får vård i tid eftersom regionernas olika journalsystem inte kan kommunicera med varandra. Detta handlar inte om att flytta makten till Stockholm. Detta handlar om att flytta makten från regionpolitiker till vårdprofessionen och ge upprättelse för patienter.

Vi kristdemokrater har länge argumenterat för ett samlat statligt ansvar för vården. Vi är stolta över att vi i Vårdansvarskommittén har baxat andra partier ända hit – ända till insikten om att 21 regioner inte längre klarar av att leverera det som är Sveriges patienters, vårdpersonals och medborgares rätt och det de kan förvänta sig. Men där har kommittén stannat i tanken. I stället vill majoriteten av partierna fortsätta att fylla regionerna med de pampar som stött dem så starkt i denna kamp, i hopp om att inte behöva gå en ny rond med oss som har kvar vårt förstånd.

Utredningens underlag är tydligt. Det behövs för beredskapen och för en jämlik kvalitet i hela Sverige. Sverige måste orka gå hela vägen för att minska otydligheten i ett splittrat vårdsystem. Det är dags att se behoven i tid och sluta vara naiva.

Gudarna ska veta att Sveriges regering och Sveriges riksdag har försökt styra upp regionerna – satsat statliga miljarder på att korta köerna, inrättat prestationsbaserade statsbidrag, tecknat samarbetsavtal och hört regionpolitiker lova att de ska benchmarka och använda sig av best practice. Ändå tycks varje regionpolitiker övertygad om att man har best practice i den egna regionen. Ändå minskar inte köerna. Ändå har vi fortfarande inte ett sammanhållet journalsystem. Ändå kan den som är i livets slutskede inte vara säker på att få bästa möjliga vård. Graden av värdighet i dödens närhet tycks bero på ens postnummer.

Herr talman! Sverige förtjänar bättre. Det är upp till partierna att i valet nästa år förklara varför dagens system är bättre. Välj en annan väg! Det kan vi göra redan i dag.
(Applåder)

I detta anförande instämde Yusuf Aydin, Mathias Bengtsson, Hans Eklind, Cecilia Engström, Dan Hovskär, Ingemar Kihlström och Camilla Rinaldo Miller (alla KD).

Anf. 8 DANIEL HELLDÉN (MP):

Herr talman! Sverige förtjänar ett ledarskap som ser verkligheten för vad den är och tar ansvar för att lösa de stora problem som vi står inför. Men efter snart tre år med den här regeringen ser vi ett mönster: De sviker vanligt folk, och de sviker framtiden.

När barnfamiljer kämpar för att få pengarna att räcka väljer regeringen att ta bort det extra bostadsbidraget för barnfamiljer. När människor blir sjuka skär regeringen ned på högkostnadsskyddet. När klimatförändringarna blir alltmer akuta monterar regeringen ned klimatpolitiken bit för bit. Och när barnen svälter i Gaza väljer regeringen att dra undan det humanitära stödet, som för många är skillnaden mellan liv och död och en förut-

sättning för mat, vatten och tak över huvudet. De vänder bort blicken just när människor behöver oss som mest.

Herr talman! När bevisen läggs på hög kan politiken inte vänta tills det är för sent med att stå upp för mänskliga rättigheter. Låt oss säga som det är: Det Netanyahu utsätter Gazas befolkning för är ett folkmord.

(Applåder)

Regeringen väljer att säga nästan ingenting, och det är ovärdigt.

Det här är en regering som konsekvent sviker dem som har minst och behöver mest. I den politiken speglas en människosyn där man gör skillnad på folk och folk och där vissa liv värderas mer än andra.

Vi i Miljöpartiet vill något annat. Vi tror på att ansvaret börjar med hur vi ser på varandra i kris och i vardag, i Sverige och i hela världen. Det är därför vi kämpar för en välfärd att lita på, en rättvis klimatomställning och en politik som håller ihop samhället och inte splittrar det.

Herr talman! Över 40 procent av Europa lider av någon form av torka. Läget är särskilt akut i södra Europa, där jordbruket och vattenförsörjningen pressas till det yttersta. I Sverige är grundvattennivåerna oroväckande låga i stora delar av landet, och en stigande havsnivå hotar städer och kustsamhällen.

Resultatet av Tidöregeringens tre år vid makten är den största utsläppsökningen på 15 år. Elektrifieringen av transportsektorn har bromsat in. Utbyggnaden av förnybar el har minskat kraftigt. Sverige bedöms missa alla klimatmål – 2030, 2040 och 2045. Det är ett haveri.

Herr talman! Sverige befinner sig i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. I tider som dessa måste vi stärka vår beredskap och motståndskraft, inte försvaga dem. Klimatförändringarna utgör allvarliga säkerhetshot. De hotar både vår livsmedelsförsörjning och vår infrastruktur. Klimatförändringarna ökar risken för konflikter och fördjupad otrygghet, både globalt och hemma.

Samtidigt vet vi att en trygg och jämlik välfärd är grunden för ett samhälle som håller ihop även i kris. När regeringen skär i trygghetssystemen försvagar de också Sveriges motståndskraft. Därför behöver vi göra både och. Vi behöver ta klimatkrisen på allvar och investera i välfärden. Det är vad vi menar med en rättvis omställning. Så stärker vi Sverige på riktigt.

Herr talman! Den här utvecklingen med ökade utsläpp, växande klyftor och nedmonterad trygghet är inte ödesbestämd. Det är fråga om rent politiska beslut, och vi kan fatta andra. Sverige har allt att vinna på en snabb och rättvis klimatomställning. Vi kan bli kvitt ett sårbart fossilberoende. Vi kan stärka vår konkurrenskraft med svenska företag i framkant och teknikutveckling. Men Ulf Kristersson och regeringen väljer att ducka för ansvaret och slänga bort chansen. Miljöpartiet vill ta ansvar.

Herr talman! Regeringen har visat vad den vill med Sverige och vad den är beredd att offra. Vi i Miljöpartiet står för något helt annat. Vi står för ett Sverige som håller ihop, där klimatpolitiken, tryggheten och säkerheten hänger ihop, där vi investerar i framtiden och där vi tar ansvar tillsammans. Det är inte för sent att välja en annan väg, men det är bråttom.

(Applåder)

I detta anförande instämde Camilla Hansén och Jan Riise (båda MP).

Herr talman! Sverige och världen ser väldigt annorlunda ut i dag jämfört med 1998, när jag fick plats i Sveriges riksdag. Då, efter minst sju svåra år av budgetsanering, började vi se en ljusning i svensk ekonomi. Med EU-medlemskapet växte hopp och välbefinnande. Liberala idéer om frihet med ansvar hade globalt sett stark medvind.

Under den tid jag fått verka i politiken har Sverige gått igenom ett antal stora kriser. Det har varit globala finanskriser, regionala kriser, ett antal sammanbrott i Mellanöstern och en global pandemi, för att nämna några.

Men tyvärr är det geopolitiska läge vi nu befinner oss i kanske det svåraste sedan jag klev in i den här kammaren. Den regelbaserade världsordningen har satts på kraftigt undantag, för att inte säga kastats över bord, av vissa nationer. Det pågår ett krig i Europa. Auktoritära krafter växer sig starka. 1800-talets tullar är på väg tillbaka. Av världens kontinenter är det möjligen Europa genom EU som har en chans att klara klimatmålen. Kriminella, separatister och extremister skor sig på svensk välvilja. Stater som vill oss illa använder vår öppenhet emot oss.

Herr talman! Uppdraget som partiledare har för mig varit att ta ansvar för Sverige och utveckla liberala svar på samhällsproblem. Mycket är gjort, men det återstår som sagt en del att göra. Regeringen levererar nu på det som vi liberaler argumenterat för långt före många andra. Det handlar om kärnkraft, språkrav för medborgarskap, en ny socialtjänstlag och relevant rättspolitik. Jag vet att vi kommer att nå framgång för Sverige på flera punkter.

Jag ser fram emot att träffa dig, Ulf, kanske när vi tillsammans köper biljetter med euro till en Kentkonsert – de kommer heller aldrig att sluta spela. Då har Moderaterna insett att Sverige blir rikare och tryggare med en gemensam världsvaluta.

Magdalena Andersson och jag kanske ses av en slump som pensionärer, om väldigt många år såklart, när vi hämtar barnbarn – inte gemensamma, men ändå – vid en skola som staten tagit ansvar för i fråga om likvärdigheten när Socialdemokraterna insett att kommunaliseringen var ett misstag.

Liberalerna kommer att fortsätta leverera relevanta och realistiska svar på svåra samhällsproblem.

Skolan är Sveriges viktigaste lägereld. Det är platsen där generationer rustas för vuxenlivet med glosor och algebra och där unga kan vaccineras mot extremism och tillägna sig demokratiska värderingar. Det är därför Liberalerna nu i regering levererar kunskapsskola. Vi har börjat resan från skärm till pärm. Vi sätter stopp för friskolor som inte fokuserar på bara kunskap. Oron i klassrummen ska ersättas av studiero. Med disciplin och med respekt för lärarna och varandra blir alla elever tryggare och kan lära sig mer.

Genom åren har det ena eller det andra partiet lovat att det ska bli Sveriges nya skolparti. Men det finns bara ett skolparti, och det heter Liberalerna. Så är det sedan gammalt – sedan 1842, faktiskt.

Till sist vill jag säga något som lär glädja Daniel Helldén: Jag vill faktiskt se fler miljöpartister i Sverige. Ja, Ebba, jag vill se fler kristdemokrater också. Till alla er: Jag vill se fler demokratiska företrädare i alla riksdagspartier. Att bevara demokratins fysiska vaktposter är ett gemensamt ansvar vi har i detta land. Det räcker inte att bara prata om att vi ska värna

den liberala demokratin. Någon måste göra jobbet. Någon måste ta vakten. Det är fler som behöver göra sin demokratiska värmpplikt i Sverige. Vi i denna kammare har förmånen att göra detta på heltid. Andra avsätter halvdagar, kvällar och helger och bidrar till att göra Sverige starkare med vartenda fullmäktigemöte, vartenda nämndsammanträde och vartenda medlemsmöte. Tack till alla er!

Nu är min tid för partiledardebatter över, men mitt engagemang kommer att fortsätta. Som medlem i Liberalerna tänker jag dyka upp på gator och torg. Jag kanske kommer hem till någon av er och knackar på dörren med ett flygblad i handen. Jag kommer att fortsätta uppmana alla jag möter att engagera sig demokratiskt för det Sverige vi älskar. Det är ett ansvar vi delar.

(Applåder)

Anf. 10 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Vi lever i allvarstider. För att rusta Sverige starkt inför framtiden måste vi göra stora framtidsinvesteringar, exempelvis den största upprustningen av försvaret i modern tid liksom satsningar på polisen och kriminalvården. Vi måste klara integrationen och säkra välfärden. Det handlar om ny kärnkraft med mer fossilfri el, det handlar om bättre vägar och järnvägar och det handlar om mer forskning och innovation.

Allt det här behöver Sverige. Inget av det här kommer gratis.

För att ha råd måste Sverige bli rikare. Då måste fler gå från att leva på bidrag till att själva vara med och bidra. Men Socialdemokraterna vill nu att vi ska jobba mindre och att fler ska vara sjukskrivna och gå i pension i förtid. Deras vänstersväng skulle göra Sverige fattigare, och ett fattigare Sverige är ett farligare Sverige.

Det här väcker några viktiga frågor. Med färre som jobbar, fler som går på bidrag och en ökad invandring, hur ska vänsteralternativet finansiera försvaret, polisen, nya vägar, järnvägar, välfärden och den gröna klimatomställningen? Ska vanliga familjer få högre skatt, precis som i S-styrda Stockholm? Blir det en ny fastighetsskatt? Bolåneskatt? Höjd skatt på sparande?

Sverige och världen är i ett allvarligt läge. Ta det på allvar! Nu är inte tiden inne för politiska experiment som äventyrar det som har byggt Sverige starkt och rikt, utan nu är tiden att bygga ett samhälle där alla bidrar och förväntas vara med och bidra. Tillsammans kan vi göra Sverige riktigt starkt en gång till.

(Applåder)

Anf. 11 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ulf Kristersson tar upp att färre ska leva på bidrag med regeringens politik. Problemet är att resultatet är något helt annat. Ulf Kristersson pratar ofta om arbetslinjen, men sanningen är den att under mina år som finansminister och statsminister minskade antalet personer som levde på ersättningssystem. Ulf Kristersson har under de här åren lyckats vända den trenden så att fler lever på ersättningar och bidrag. Arbetslösheten ökar.

Det finns uppenbarligen två problem med Ulf KristerSSons arbetslinje: Det första är att den saknar arbeten, och det andra är att linjen går åt fel håll.

Ulf KristerSSon säger att färre ska leva på bidrag, men det blir alltså fler. Vad tror Ulf KristerSSon att förklaringen till det kan vara? Är det de kraftiga nedskärningarna på arbetsmarknadspolitiken, avvecklingen av extratjänster i välfärden, neddragningar på vuxenutbildningen eller att regeringen har drivit fram en byggkris och fler konkurser? Vad tror Ulf KristerSSon?

(Applåder)

Anf. 12 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Den förra finansministern diskuterade sina år. Då får man nyfiket fråga på vilken budget det regerades under den tiden. Var det egen budget eller den fallna budgeten? Det är alltid lite oklart. Det är inte bara det att man inte vet vilken politik man får med ert alternativ; man vet inte ens vilken budget som vinner i Sveriges riksdag. Där finns det en lite oklar linje i den ekonomiska politiken.

Det fanns en tid när även Socialdemokraterna insåg att den gamla bidragslinjen inte funkade. Det fanns en tid när man insåg att vi inte kan ha dubbelt så många sjukskrivna som i resten av världen. Det fanns en tid när man lade om politiken.

Det allvarigaste just nu är att Socialdemokraterna backar tillbaka till den gamla linjen. Den fråga jag har tillbaka är därför: Vill ni detta på riktigt, eller är det en anpassning till Vänsterpartiets och Miljöpartiets bidragslinje?

Det är ingen oviktig fråga. Om Sverige ska ha råd att göra någonting av allt det som ni nu säger att ni står bakom, till exempel ett starkare för svar, då måste Sverige jobba och färre leva på bidrag.

(Applåder)

Anf. 13 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag håller verkligen med KristerSSon om att fler måste jobba och färre leva på bidrag. Men Ulf KristerSSons politik har alltså lett till att arbetslösheten stiger och fler lever på bidrag. Det är alltså Ulf KristerSSons politik som leder till en bidragslinje.

Han pratar om arbetslinjen, men problemet är att det är en arbetslinje utan arbeten, precis som tillväxtpolitiken är en tillväxtpolitik med sämre tillväxt än andra länder och bostadspolitiken en bostadspolitik utan bostadsbyggande. Och kom nu inte, Ulf KristerSSon, och säg att det här handlar om att konjunkturen är dålig. Under de åtta år som vi styrde landet var konjunkturen både bra och dålig, men antalet personer som levde på bidrag minskade ändå.

Ulf KristerSSon svarade inte på min fråga. Varför ökar antalet personer som lever på bidrag och ersättningar med Ulf KristerSSons politik? Vad är Ulf KristerSSons bedömning? Ett tips från läktaren: Det räcker inte med att prata om arbetslinjen för att fler ska komma i arbete!

(Applåder)

Anf. 14 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! För att förstå vad som händer måste vi gå tillbaka till arbetslinjens fundamenta. Det fanns alltså en tid när vi hade dubbelt så många sjukskrivningar i Sverige. Dem hade ni aktivt drivit fram, eftersom ni var slappa med bidragssystemen – både ni själva och tillsammans med era partner.

Sedan lade vi om den politiken. Om man ska vara noga var även ni med på det ett tag, på samma sätt som ni nu är med ett tag i tuffare kriminalpolitik – ni själva, inte med era partner. Ni är med på Natomedlemskapet – ni själva, inte med era partner. Ni är med på ramverk – ni själva, inte med era partner.

Ni låtsas som att ni kan driva den politik som vi kan lägga på bordet och som ni har rätten att rösta för om ni vill. Det är ert bidrag till svensk politik just nu. Men ni skulle inte själva kunna lägga något av de förslagen på riksdagens bord.

Herr talman! Det går inte att komma ifrån att arbetslösheten stiger i lågkonjunktur och sjunker i högkonjunktur. Det är inte det som är det allvarliga problemet. Det allvarliga är den höga invandringen som har gjort att människor efter 16 år i Sverige inte talar svenska och inte kan få ett jobb. Det är det allvarliga problemet.

(Applåder)

Anf. 15 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! I veckan kom Adoptionskommissionen med sina resultat. Den människohandel som har pågått inom de internationella adoptionerna är ett trauma för väldigt många inblandade.

Under Ulf Kristerssons tid som ordförande i Adoptionscentrum fördubblades adoptionerna från till exempel Kina, trots att barn förmedlades från flera barnhem som ägnat sig åt och lagförts för barnhandel. När missförhållandena avslöjades var det många mottagarländer, till exempel USA och Holland, som agerade väldigt snabbt.

Den förra adoptionsutredningen ville skärpa reglerna, men Kristersson kampanjade väldigt kraftigt emot. Utredningen vill numera att Ulf Kristersson ska be om ursäkt.

Jag vill fråga Ulf Kristersson varför han lät adoptionerna till exempel från Kina fördubblas och fortsätta, trots att det fanns så många bevis på oegentligheter. På vilket sätt tar han som statsminister nu ansvar för detta?

Anf. 16 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det här är en allvarlig vantolkning av det som har skett – avsiktlig, förstår jag. Det är ju sådant som Vänsterpartiet sysslar med.

Jag medverkade till att tillsätta den här utredningen för några år sedan när det började komma fram information om att det inte hade gått rätt till i alla länder under pågående internationell adoption. Jag medverkade till det, och jag välkomnar att en utredning är gjord. I dag vet vi mycket mer än vi visste för ett tjugotal sedan.

Vi tar emot utredningen med viss ödmjukhet, inklusive några av utredningens förslag. Om man från svensk sida ska be om ursäkt, i så fall till vilka och på exakt vilken grund? Allt detta är seriösa frågor och inte någonting man kastar ifrån sig hur som helst.

Att den här utredningen är gjord beror på att det efter hand har kommit fram information runt om i världen som vi inte hade på den tiden. Nu har vi den informationen. Missbruka inte människors liv på det sättet!
(Applåder)

Prot. 2024/25:130
11 juni

Partiledardebatt

Anf. 17 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Under 2003 blev statsminister Ulf Kristersson kontaktad angående den skandal som Adoptionscentrum varit med i, där barn hade stulits från diktaturens Chile. Detta har sedan uppdagats i hela världen. I stället för att gå till botten med frågan tystade dock Ulf Kristersson ned detta. Det här liknar den situation jag föredrog tidigare. År 2004 rapporterades det att minst 76 nyfödda barn hade köpts från sjukhus i Kina, men Ulf Kristersson agerade inte på den informationen. Han var själv ordförande.

Gör Kristersson i efterhand bedömningen, utifrån den information han hade och i den egenskap han har nu, att hans agerande på något sätt kan ha bidragit till människohandel?

Anf. 18 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det här är lögn. Det är avsiktlig lögn i politiska syften.

Ibland har det framkommit information från andra länder om miss-tänkta oegentligheter. Det kom sådana signaler från Chile i ett tidigt skede, innan det blev polisutredningar och rättsfrågor. Under min tid som ordförande för Adoptionscentrum för drygt 20 år sedan tittade vi på om det fanns någonting i våra akter som antydde att vi borde ha vetat någonting. Myndigheterna fick exakt samma information.

Ingen svensk adoptionsorganisation har rätt att jobba med något land utan myndigheters auktorisation och beslut. Så fungerade det då, eftersom det här är grannliga saker. Till saken hör också att det ofta handlar om länder som det inte är helt lätt att samarbeta med. Därför måste man alltid göra en avvägning, vilket är myndighetens beslut, av om man kan lita på ett land eller om man inte kan lita på ett land.

Jag är inte alls främmande för att det i dag görs andra bedömningar gällande vilka länder man kan samarbeta med än vad som gjordes då, men vi arbetade inom ramen för lagen och inom ramen för myndigheternas beslut.

(Applåder)

Anf. 19 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Säkerhetsläget i Europa är det allvarligaste sedan andra världskriget. Ukraina kämpar för hela Europas frihet, och det diskuteras när Ryssland är berett att invadera ett Natoland – alltså inte *om* utan *när*.

Trots detta skickar Europa i dag mer pengar till Ryssland än till Ukraina genom att vi fortsätter att importera fossila bränslen från Putins regim. Varje liter olja och varje kubikmeter gas som importeras från Ryssland fortsätter att finansiera kriget. I det läget prioriterar Ulf Kristerssons regering att öka användningen av fossila bränslen i Sverige med 4 miljoner liter diesel om dagen. Tro inte att det bara är norsk Nordsjöolja som driver svenska bilar på vägarna!

Hur kan ni försvara att vi ökar finansieringen av den ryska krigsekonomin när Ukrainas soldater riskerar sitt liv för hela Europas frihet, Ulf Kristersson?
(Applåder)

Anf. 20 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det här är egentligen en fråga som är tudelad. I den ena frågan håller vi helt med varandra, och i den andra frågan håller vi inte alls med varandra.

Hade ni inte varit med och lagt ned svensk kärnkraft hade vi haft mindre behov av annan olja, Rickard Nordin. Så enkelt är det ju. Oljan har en enda god egenskap: Den är ganska planerbar. Allt annat är dåligt med den. Ni har ett personligt politiskt ansvar för avvecklingen av kärnkraft i det här landet. Det var dålig politik då, och den är ännu sämre i dag när man ser vad oljan också gör.

På de andra punkten är vi helt överens. Om Europa och USA kunde enas om ytterligare massiva ekonomiska sanktioner mot Ryssland och de länder som fortfarande köper rysk skuggflotteolja – inklusive att sätta tryck på Kina, som är det land som mer än något annat möjliggör det ryska kriget mot Ukraina – skulle vi kunna krossa rysk ekonomi. På den punkten är vi överens, och det uppskattar jag.

(Applåder)

Anf. 21 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Olja används inte till att elektrifiera Sverige. Det har den inte använts till på länge. Mer kärnkraft löser inte den svenska oljeimporten.

Visserligen är satsningar på elektrifiering av fordonsflottan bra, men det minskar ju inte Putins krigskassa – speciellt inte när regeringen gör tvärtom. Vi har alltså högre skatt på ren el än på fossil diesel. Vi har tagit bort elbilsbonusen, och efter det har försäljningen av elbilar störttykt. Det här går tvärt emot både klimatpolitik och säkerhetspolitik.

Fossila drivmedel från Ryssland har samma beskattning som biodrivmedel från svensk skog. Hade vi sänkt skatten på de svenska biodrivmedlen hade fler kunnat tanka med dem utan att det slog mot barnfamiljer på landsbygden. Det här är en fråga om prioritering, och regeringen har prioriterat att stötta Putins krigskassa.

Frågan kvarstår, Ulf Kristersson: Hur ser man till att stoppa flödet av pengar till Ryssland?

(Applåder)

Anf. 22 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är ju en rent felaktig beskrivning av vad som har hänt i Sverige.

Vi började göra oss oberoende av olja, först genom vattenkraften och därefter genom kärnkraften, långt innan vi ens pratade om klimatproblemen – och långt, långt innan vi pratade om säkerhetspolitik. Av många andra skäl gjorde vi detta. Sedan lade vi ned hälften av kärnkraften.

Hur tänkte Centerpartiet att vi ska elektrifiera transporter och industrier om vi inte har planerbar el till de industrier som vill etablera sig i Sverige? Det är en obegriplig politik. Allt det som skulle kunna göra att vi, nu av nya skäl, blir helt fossilfria i Sverige har ni systematiskt motarbetat, Rickard Nordin. Nu behövs ni snart inte längre, för andra kan lösa problemet åt er. Men det är en obegriplig politik.

Sedan är det ännu mer obegripligt hur ni ska driva den del av er politik som handlar om företagande och företagens möjligheter i Sverige tillsammans med ett gäng vänsterpartister och miljöpartister. Ni är på fel plats i svensk politik.

(Applåder)

Anf. 23 DANIEL HELLDÉN (MP) replik:

Herr talman! Vi ser dag efter dag hur Gazas befolkning svälter, flyr och dör. Behovet av nödhjälp kunde inte vara mer akut.

FN och andra humanitära organisationer har varit glasklara: För att få fram nödhjälpen till Gazas svältande befolkning finns inget alternativ till UNRWA. UNRWA har 12 000 anställda på plats i Gaza, och de andra hjälporganisationerna har sammanlagt 600 personer på plats. Ingen kan ersätta UNRWA:s infrastruktur. Regeringens egen expertmyndighet drar samma slutsats, och ändå fortsätter regeringen att blockera stödet till UNRWA.

Mina frågor är: Vad baserar statsministern sin bedömning på? Varför går Sverige före i att legitimera förbudet mot UNRWA? Varför spelar statsminister Ulf Kristersson med i Benjamin Netanyahus spel?

(Applåder)

Anf. 24 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Först och främst: Kriget i Gaza är helt förfärligt. Israel får på mycket goda grunder kritik av Sverige och många europeiska länder.

Vi har nu dubblat stödet till civilbefolkningen i Gaza. Det är bara fyra länder i hela världen som ger mer pengar än Sverige till civilbefolkningen i Gaza, och vi ger pengarna till de organisationer som vi vet också kan få fram hjälpen – i första hand andra FN-organisationer.

Allt det här vet ni i grund och botten, Daniel Helldén, men ni är ute efter något helt annat. Ni piskar nu avsiktligt upp stämningen i Sverige och låtsas som att Sverige inte gör någonting för de människor som far extremt illa i Gaza. Varför gör ni på det sättet när Sverige går i bräsch för resten av världen i att stötta civilbefolkningen och kritisera den israeliska regeringen för vad den gör?

(Applåder)

Anf. 25 DANIEL HELLDÉN (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle säga att regeringen går i bräsch för att få bort UNRWA och se till att de inte får sitt stöd. Där borde ni göra någonting annat, Ulf Kristersson. Det är det centrala.

Netanyahus högerregering bombar civila urskillningslöst. Den svälter aktivt Gazas befolkning. Hjälparbetare hittas i massgravar. Civila beskjuts när de ska hämta mat. Vi har hört israeliska ministrar kalla palestinier mänskliga djur och tala om att Gaza ska förstöras fullständigt. FN och

andra människorättsorganisationer har samlat in omfattande bevisning för krigsbrott, brott mot mänskligheten och folkmord.

Regeringen har dock inte fördömt ett enda krigsbrott som Israel har begått i Gaza. Man gömmer sig bakom att det är en fråga för domstolen. Vilket ansvar anser Ulf Kristersson att en svensk statsminister har att fördöma och agera när bevisen läggs på hög för att grova folkrättsbrott begås?

Anf. 26 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Sverige har varit mycket kritiskt mot vad Israels regering gör just nu, tillsammans med många andra EU-länder. Den kritiken kommer antagligen att fortsätta att öka om inte Israel ändrar sin politik. Det är rätt, och det är riktigt.

Den svenska vänstern skulle ha lite större trovärdighet i de här frågorna om ni också någon gång valde att rikta kritiken mot Hamas, de som tar gisslan och de som nu vill ta konflikterna från Mellanöstern in till svenska gator och torg. Där är ni helt tysta.

Ni är tysta om antisemitismen som sprids. Ni är tysta om terrorromantiken som sprids. Ni är tysta om alla de ansikten som visas på Hamasledare vid olika demonstrationer. Där säger ni ingenting.

Ni kryper för människor som vill andra människor illa. Vi talar klartext både om Israel och om faran med terrorister som Hamas.
(Applåder)

Anf. 27 MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag har noterat ett stort intresse för socialdemokratisk politik under de senaste veckorna. Jag vill ta tillfället i akt att berätta vad jag faktiskt vill med Sverige.

Jag vill att Sverige ska ha en ekonomisk politik som styr mot högre tillväxt så att näringslivet får bättre villkor, så att investeringar hamnar i vårt land och så att människor kan komma i arbete.

Jag vill att Sverige bejakar att vi ska ligga långt fram i teknikutvecklingen inte minst med den gröna teknik som nu sveper över världen.

Jag vill att vi säkerställer hög kvalitet i skolan, vården och omsorgen genom att resurserna räknas upp med prisökningarna och att pengarna inte försvinner iväg i riskkapitalisters fickor.

Jag vill att vi ska göra upp med de marknadsmisslyckanden som leder till svaga skolresultat, stök och oordning i klassrummen.

Jag vill att det ska vara omöjligt för gängkriminella att driva HVB-hem.

Jag vill att vi ska punktmarkera varenda ung kille som är på glid och riskerar att dras in i de kriminella gängen.

Jag vill ha en svensk maffialagstiftning.

Jag vill att Sverige ska ha en stram migrationspolitik och en kravbaserad integrationspolitik.

Jag vill att Sverige ska vara en stark röst i världen för folkrätten och att regeringen släpper prestigen och återupptar stödet till UNRWA så att vi kan hjälpa de nödlidande i Gaza.

Jag vill att vi ska fortsätta stödet för Ukrainas frihetskamp.

Jag vill att alla de som har arbetat ett helt långt yrkesliv, som började jobba direkt efter gymnasiet, ska få en högre pension.

Jag vill att vi avskaffar det orättvisa karensavdraget som framför allt drabbat personer med lägre lön.

Det finns de som kommer att vilja klistra olika epiteter på detta och kalla det för det ena och det andra. Det är inte så viktigt. Jag vet att svenska folket vet att det handlar om sunt förnuft, ökad respekt för alla som arbetar, att få igång tillväxten och att få fler i arbete så att Sverige kan bli lite mer som Sverige.

(Applåder)

Anf. 28 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Äldre i Sverige har blivit alltmer utsatta det senaste decenniet. Det har handlat om våld, bedrägerier och telefonförsäljare som lurar. Det är inte sällan utfört av gängkriminella på den spanska solkusten, av alla ställen. Vi gör nu allt i vår makt för att komma åt de kriminella gängerna.

I det läget gör sig Socialdemokraterna till en del av problemet med lottförsäljare i Spanien som lurar utsatta äldre i Sverige på pengar. Ni lär ha haft intäkter på 141 miljoner kronor på ett enda år. Ni har fått böta 3 miljoner av en svensk myndighet. Ni har rätt mycket kvar att betala tillbaka.

Magdalena Andersson har hittills vägrat att betala tillbaka pengarna och till och med vägrat att be om ursäkt till de äldre som har blivit lurade. Varför, Magdalena Andersson?

Anf. 29 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är en fruktansvärt allvarlig utveckling som vi ser med gängkriminella som på olika sätt lurar våra äldre. Det är därför vi socialdemokrater vill se en svensk maffialagstiftning som på ett helt annat sätt än i dag kan komma åt dem som leder den här typen av ligor. Jag önskar verkligen att regeringen skulle vilja tillsätta en sådan utredning. Vi behöver ha helt andra verktyg för att komma åt gängtopparna.

Vad gäller de socialdemokratiska lotterierna såg vi när felaktigheter uppdagades omedelbart till att stoppa samarbetet med det företag som inte skötte sitt arbete. Vi sparkade vd:n och hela styrelsen. Vi har varit tydliga från början. Är det så att någon känner sig lurad kan de höra av sig till lotteribolaget, och så kommer man att kunna lösa det.

Anf. 30 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är inte riktigt det tonläge som Socialdemokraterna använder mot de gängkriminella i HVB-branschen, kan man säga. Om någon skulle känna sig lite drabbad kan den kanske ringa på något telefonnummer mellan klockan 9.00 och 17.00.

Det är ni som har fått böter av en svensk myndighet och inte ett telemarketingföretag. Det är ni som systematiskt har jobbat på det här sättet. Skulle maffialagstiftningen också omfatta Socialdemokraterna?

(Applåder)

Det här är på riktigt allvarliga saker. Man får åtminstone föregå med gott exempel. Nu har vi utrett och lagt fram ett lagförslag som begränsar möjligheterna att ha den här sortens lotterier till partier, något som ni gav

en gräddfil för under er tid vid makten. Vi utesluter inte heller att förbjuda det.

Så här kan vi inte ha det. Framför allt kan vi inte ha partier som låtsas prata mot kriminella men som själva odlar kriminella.
(Applåder)

Anf. 31 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det här är alltså Sveriges statsminister, mannen som sa att han skulle vara den vuxne i rummet.

Allvarligt talat, Ulf Kristersson: Vi har enorma problem i Sverige. Vi har en tillväxt i EU:s bottenliga. Vi har en stigande arbetslöshet. Vi har gängkriminella som rekryterar barn på HVB-hem. Vi har allt fler yngre som dras in i gängkriminalitet. Vi har de längsta vårdköerna någonsin. Vi har det allvarligaste säkerhetspolitiska läget på decennier. Vi har ett handelskrig som sätter hela världsordningen i gungning.

Vi socialdemokrater tar ansvar för våra lotterier. Hur vore det om statsministern tog ansvar för Sverige?
(Applåder)

Anf. 32 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Magdalena Andersson står här i kammaren och säger att hon vill förenkla för näringslivet. Men när jag läser Socialdemokraternas nya partiprogram framträder en helt annan bild.

Man lyfter ibland fram företagen, men ofta är det i form av problem i samhället. Företagen är skurkar och inte hjältar. Ingenstans nämns företagaren, entreprenören, människan av kött och blod som skapar jobb till andra.

Det är gott om fina ord. Men förslagen som lyfter företagen fattas. Det är förslagen som kan skapa den tillväxt som vi behöver för att klara välfärden, klimatet och tryggheten. Vi måste skapa mer, för genom tillväxt blir kakan större.

Hör Magdalena Andersson ropen från företagen? De har inte råd att anställa, de begravs under regelkrångel och höjda skatter kväver deras växtkraft.

Hur ska egentligen Socialdemokraterna göra det lättare att anställa, få fler företag att växa och öka vår tillväxt?

Anf. 33 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Tack så mycket för frågan, Rickard Nordin! Hur ska vi få fler företag att växa och blomstra? Hur ska vi få fler entreprenörer att våga omsätta sina idéer i nya företag som sedan kan anställa personer?

Det handlar om att driva en helt annan tillväxtpolitik än den här regeringen gör. Nu har vi en tillväxt som ligger i EU:s bottenräsk. Det är uppenbart att vi i det här läget behöver en tillväxtpolitik och även en konjunkturpolitik som gör att Sverige kan lyftas, att vi kan få en högre tillväxt och att hjulen börjar snurra igen. Då kan företagen få en efterfrågan – någon som efterfrågar deras varor och tjänster.

Det är det här som är problemet med Tidöpartierna: De saknar en gemensam ekonomisk idé och fattar därför gång på gång helt fel beslut vad gäller konjunkturpolitiken och de strukturella förändringar som behövs i svensk ekonomi.

Vi behöver en ny riktning, och jag tror att Centerpartiet och vi kan ha många gemensamma idéer kring detta.

Prot. 2024/25:130
11 juni

Partiledardebatt

Anf. 34 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Vi delar problembilden, Magdalena Andersson. Det är helt uppenbart. Den här regeringen har inte klarat av näringslivspolitik.

Vi behöver mer investeringar, innovation och företagsamhet. Det är också så statens kassa kan fyllas på för att lösa de akuta problem vi har men även de långsiktiga. Vi ser möjligheterna. Vi står på företagandets sida. Vi vill ha ett Sverige där man vågar satsa, jobba och växa.

Magdalena Anderssons ord är fina, men jag hör ingen konkretisering. Tittar man i handlingarna från Socialdemokraterna ser man att höjda skatter pekats ut som det viktigaste sättet att stärka statens finanser.

Hur vill man omsätta alla de här fina orden om minskat regelkrångel, ökad kompetens och minskade kostnader i verkligheten? Vilka reformer vill man lägga fram? Där ekar det tomt i Socialdemokraternas partiprogram.

(Applåder)

Anf. 35 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror att det är bra att läsa riktlinjerna också, för där finns de konkreta förslagen.

En av de delar där Centerpartiet, Socialdemokraterna och faktiskt hela oppositionen har en tydlig gemensam idé är att Sverige fortsatt ska göra som vi alltid har gjort i Sverige, nämligen bli rika genom att ligga långt fram i teknikutvecklingen.

Nu gör hela världen en grön omställning, för vi måste sänka utsläppen. Det är den enda vägen framåt. Det har det svenska näringslivet fattat för länge sedan; det är mest Tidöpartierna som vill backa.

Här har vi en gemensam idé om att vi naturligtvis ska fortsätta att stötta den gröna omställningen och se till att investeringarna, och därmed också jobben och välbefindandet, hamnar i Sverige. Det handlar om att ge goda förutsättningar för den nya gröna industrin. Det handlar om att investera i bostäder, i vägar och järnvägar och i arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning så att människor också kan ta de jobb som växer fram.

Jag ser fram emot att lägga fram en sådan tillväxtpolitik, gärna tillsammans med Centerpartiet.

(Applåder)

Anf. 36 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag önskar fortsätta på temat de facto-oegentligheter i Socialdemokraterna och risken för fler.

I förra veckan publicerades nämligen en fransk rapport om hur islamister försöker infiltrera politiken. I denna rapport nämns Sverige som ett nav för Muslimska brödraskapets aktiviteter i Europa. Socialdemokraterna pekas ut som särskilt intressanta för Muslimska brödraskapet att infiltrera och påverka.

Socialdemokraterna har tyvärr en historia av att hamna på fel sida i de här värderingsfrågorna. Vi minns när Magdalena Andersson här i kammaren i tårar försvarade El-Haj, vi minns Malmösocialdemokraternas oför-

måga att hålla linjen mot antisemitism och vi minns tidigare utrikesministrar som inte känner igen en antisemitisk figur när de ser den.

Herr talman! Min fråga till Magdalena Andersson är därför huruvida Socialdemokraterna kommer att vidta åtgärder för att säkerställa att islamism inte får inflytande i svensk politik och hur partiet kommer att svara på påståendena i den franska regeringsrapporten.

Anf. 37 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi delar inte bilden i den franska rapporten. Vi har nolltolerans mot all form av religiös extremism i vårt parti. Vi har nolltolerans mot all form av islamism. Vi jobbar aktivt mot det här om det skulle dyka upp någonstans i vårt parti. Vi tar totalt avstånd från detta och självklart också från antisemitism.

Den antisemitism som vi har sett blomma upp i Sverige efter den 7 oktober är djupt oroande. Därför är det också väldigt olyckligt att Kristdemokraterna och de andra Tidöpartierna har valt att ge en fin plattform i Sveriges riksdag åt en person som inte tycker att judar kan vara svenskar.

Det var olämpligt när det skedde hösten 2022, och det är ännu mer olämpligt nu när vi ser hur antisemitismen växer. Kan Ebba Busch ändå säga att det inte var ett bra beslut i det här läget?

(Applåder)

Anf. 38 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag noterar att Magdalena Andersson sänker sig till sandlådenivåretoriken: Men du, då! Den hör inte hemma här.

När en nära allierad, en Natomedlemskollega, och ett annat lands regering vars värderingar vi i grunden delar kommer med så här allvarliga anklagelser tar Magdalena Andersson så lättvindigt på det att hon går ned i sandlådan och säger: Men du, då!

Sverige är ett av de länder i världen som hade flest medborgare, nyssmedborgare eller personer med uppehållstillstånd i landet som åkte ned för att kriga för IS. Nu påpekas att det finns risk för infiltration från politisk islamism, och man avfärdar det på detta sätt.

Jag ställer därför frågan igen: Vilka åtgärder vidtas? Jag är övertygad om att vi delar kampen om att hålla rent. Men hur, mer än genom ett avfärdande och en sandlåderetorik?

Anf. 39 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ebba Busch verkar inte dela uppfattningen att det är viktigt att hålla rent eftersom hon fortfarande tycker att det är rätt att en person som inte tycker att judar kan vara svenskar ska ges en fin plattform i Sveriges riksdag. Det kan vara värt att notera.

Antisemitism, oavsett var den dyker upp, ska alltid bekämpas. De som ger uttryck för antisemitism ska visas på dörren och inte ges fina platthor-mar i Sveriges riksdag.

Vad gäller den franska rapporten är den ifrågasatt i Sverige. Vår bedömning är att det som står där inte stämmer. Vi har nolltolerans mot islamism och mot religiös extremism i vårt parti, för det går rakt emot allt det som vi står för: människors frigörelse och rätt att själva bestämma hur de vill leva sina liv. Det är allt det som religiös extremism vill begränsa.

(Applåder)

Anf. 40 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Nu var det min tur! Jag har varit med i ett femtiotal sådana här debatter och borde ha lärt mig att trycka på knappen för replik i tid. Den här gången misslyckades jag med det, och det har faktiskt hänt en gång tidigare. Jag skäms lite och ber om ursäkt.

Magdalena Andersson sa att hon och Socialdemokraterna vill väldigt mycket. En sak som jag upplevde att hon inte riktigt talade om men som hon faktiskt vill är det här med att tvångsblanda den svenska befolkningen.

Efter att ha fört en politik som har skapat social oro, kulturella etniska motsättningar och allmänt kaos i Sverige har man nu kläckt den briljanta idén att fortsatt ägna sig åt social ingenjörskonst på steroider, som någon uttryckte det.

För mig är detta ett fullständigt obegripligt resonemang. Människor byter inte värderingar och beteende för att de byter mark under fötterna. Jag trodde att vi hade lärt oss det vid det här laget.

På ett djupare plan, herr talman, tycker jag att det här blottlägger en ganska obehaglig människosyn hos det socialdemokratiska partiet. Signalen som skickas till människor som har valt att flytta till Sverige är att de ska ses som paket som man kan skicka runt lite hur som helst beroende på var den socialdemokratiska sociala ingenjören tycker att de gör bäst nytta. Jag tycker att det är cynism på väldigt hög nivå.

Sverige har fri utbildning på hög nivå. Vi har en välfärd som håller hög standard. Vi är ett land som öppnar upp för att förverkliga livsdrömmar.

Svenska folket har aldrig någonsin bett om att tvångsintegreras i detta totalt misslyckade multikultiprojekt, som till stor del alla de gamla partierna bär ett ansvar för. Jag kommer aldrig någonsin att bidra till att svenska folket ska tvångsintegreras i detta kaos, tvärtom. Kaoset ska bekämpas. Sverige ska åter bli tryggt och sammanhållet, herr talman.

(Applåder)

I detta anförande instämde Pontus Andersson Garpvall, Staffan Eklöf, Rashid Farivar, Erik Hellsborn, Robert Stenkvist, Jimmy Ståhl, Eric Westroth och Leonid Yurkovskiy (alla SD).

Anf. 41 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! I Borås bor en ensamstående mamma som heter Alexandra. Hon har sedan inflationskrisen startade kämpat med att få vardags-ekonomin att gå runt. Eftersom hon är ensamstående med barn är det extra tillägget i bostadsbidraget särskilt viktigt för henne.

Med den försämring som nu träder i kraft den 1 juli kommer hon att förlora uppemot 1 400 kronor varje månad. Det är resultatet av den budget som Jimmie Åkesson har lagt fram tillsammans med regeringspartierna, samma budget som gav honom själv över 3 300 kronor extra i månaden.

Vad har du, Jimmie Åkesson, att säga till Alexandra? Varför är det rätt att du ska få över 3 000 kronor i skattesänkning varje månad medan hon ska förlora 1 400 kronor i bostadstillägg? På vilket sätt gör det Sverige till ett bättre land?

Anf. 42 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det här är ingen ny debatt. Vi har helt enkelt – jag tycker också att det blir klart i den här debatten – väldigt olika syn på den ekonomiska politiken. Socialdemokraterna och vänstersidan i svensk politik menar att bidrag, subventioner och annat är det som långsiktigt kommer att bygga vårt land starkt, samtidigt som vi har en regeringssida som menar att tillväxt och arbete är det som långsiktigt kommer att bygga vårt land starkt. Det är just därför den budget vi lägger fram ser ut som den gör.

Att i opposition lova allt till alla kan man alltid göra. Det leder dock inte till att vårt land långsiktigt stärker vare sig konkurrenskraft eller tillväxt, tvärtom. Vi behöver en tillväxtorienterad politik som bygger på att människor arbetar och bidrar till det gemensamma i den mån de kan. Det är också den politiken vi driver tillsammans med regeringen, herr talman. (Applåder)

Anf. 43 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Här låter det som att Jimmie Åkesson menar att de som får detta bostadstillägg, ofta ensamstående mammor, inte bidrar till vårt land. Jag ska säga att de kämpar och sliter med att uppfostra sina barn. De kämpar med att få vardagsekonomin att gå runt och kanske ha råd att gå på tivoli någon gång.

Jimmie Åkesson har styrt regeringen i över tre år. Han har stoppat förslag om extra barnbidrag och avvecklat det förstärkta tillägget i bostadsbidraget. Han gör till och med medicinen dyrare genom att höja högkostnadsskyddet för läkemedel, samtidigt som han ger sig själv över 3 000 kronor i skattesänkning varje månad – och så menar han att de som drabbas av detta inte bidrar. Det är skamligt, Jimmie Åkesson! (Applåder)

Anf. 44 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Apropå sandlåda.

Man måste vara beredd att ta ansvar. Magdalena Andersson hade åtta år på sig att ta ansvar. Hon lämnade efter sig ett kaos som vi fyra partier nu behöver städa upp i. Det är det som sker.

Att vi inte lägger fram en budget som Socialdemokraterna tycker är den bästa är väl rimligen ett gott betyg på den budget vi lägger fram.

Det var inte Socialdemokraterna som vann valet. Det var inte vänstersidan i Sverige som vann valet. Det var inte de som tror att det i första hand är bidrag, subventioner och annat som bygger vårt land starkt som vann valet. Det var en ny riktning för Sverige som vann valet. Den riktningen slår vi nu in på. Den kommer att skapa tillväxt och konkurrenskraft för vårt land.

Jag fortsätter gärna den linjen, alldeles oavsett vad Magdalena Andersson tycker. Jag tror inte att hon någonsin kommer att bli nöjd med den ekonomiska politik som vi driver.

(Applåder)

I detta anförande instämde Rashid Farivar (SD).

Anf. 45 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna har tillsammans med regeringen höjt avgiften på mediciner med nästan 1 000 kronor, detta i en tid då många har det dåligt ställt. Arbetslösheten är skyhögt och priserna har rekordhöjts, allt på grund av att Sverigedemokraterna och regeringen inte gör tillräckligt.

Man kan nu läsa om alla dem som kommer att drabbas av Sverigedemokraternas höjning. Isabelle, som är 18 år, kommer att ha svårt att ha råd med kläder om hon ska kunna ha råd med sina mediciner. Anders kommer att ha svårt att ha råd att ta ut sin hjärtmedicin. PRO har varnat för att deras medlemmar inte kommer att ha råd att hämta ut sina mediciner.

Därför, herr talman, vill jag fråga Jimmie Åkesson om han tycker att det var rätt att höja avgiften på mediciner.

Anf. 46 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! I den bästa av världar kan man ge allt till alla – ingenting kostar någonting, och allt är bara frid och fröjd. Så ser dock inte verkligheten ut.

När det gäller mediciner ser verkligheten ut på det sättet att mediciner blir mer avancerade. De blir också allt dyrare. Kostnaderna skenar. Då kan man såklart i opposition, framför allt om man har en vänsterpartistisk utgångspunkt, strunta i detta och fortsätta ge allt till alla, använda lånade pengar och så vidare. Eller så tar man ansvar för att i grunden skydda ett system som ger en väldigt hög subventionsgrad till dem som behöver mediciner.

Det är ju detta det handlar om i grunden: att kunna slå vakt om det solidariska system vi har och inte låta kostnaderna skena på det sätt som vänstersidan har gjort. Då kommer nämligen systemet att braka ihop fullständigt. Detta är ett sätt att långsiktigt skydda systemet och dem som är beroende av mediciner, herr talman.

(Applåder)

Anf. 47 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Avgiften har höjts med 1 000 kronor. Samtidigt sänker Jimmie Åkesson skatten för de rikaste med 47 000 kronor. En liten andel av de pengarna hade ju räckt för att hålla nere avgiften på mediciner.

Under den förra partiledardebatten sa Jimmie Åkesson att man måste våga fatta tuffa beslut. Det var bakgrunden till detta. Jag undrar, herr talman, om det var sin egen skattesänkning han syftade på med tuffa beslut. Eller tycker han att det är en rimligare prioritering att pensionärer, kroniskt sjuka och föräldrar till multisjuka barn ska kunna få medicin till ett rimligt pris i stället för denna enorma skattesänkning? Det hade ju räckt att bara minska väldigt lite på den för att avgiften inte skulle behöva höjas.

Tycker Jimmie Åkesson att det är rätt att sänka skatten med 47 000 kronor för de rikaste samtidigt som Anders inte har råd att ta ut sin hjärtmedicin?

(Applåder)

Anf. 48 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraternas skattepolitik är ändå rätt tydlig. Jag tror att det i första hand är rimligt att sänka skatten för vanliga människor med vanliga inkomster. Nu ingår ju Sverigedemokraterna i ett samarbete med tre andra partier där man måste ge och ta. Det är det ena. Men vi står naturligtvis bakom den budget som vi gemensamt har förhandlat fram.

Det andra är att man i komplicerade ekonomiska tider med skenande inflation, lågkonjunktur och en hel del annan oro i världen måste våga föra en politik som är tillväxtorienterad. Det är det som den här regeringen med Sverigedemokraternas stöd gör för att långsiktigt bygga Sverige starkt.

Långsiktigt bygger man inte Sverige starkt med en fantasibudget som ger allt till alla och där ingen någonsin ska drabbas av någonting över huvudet. I vårt Sverige blir det en annan riktning långsiktigt, och det är detta vi fokuserar på.

(Applåder)

Anf. 49 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! För att vara nationalist brukar Jimmie Åkesson vara tämligen ointresserad av och oengagerad i hur svenska företag kan producera mer i Sverige. Men jag tänkte ge honom en chans.

Mer svenska livsmedel innebär jobb, företagande och säkerhet i en tuff tid. Centerpartiet ställde ett antal krav på regeringen för att förbättra den svenska livsmedelsproduktionen. Jag kan nämna några: Vi vill ha ett nytt mål för vår självförsörjning, att gå från att producera 50 procent till att producera 80 procent i Sverige. Vi vill snabbtreda vilka avgifter och kostnader som kan sänkas inom livsmedelskedjan, och vi vill sänka skattebelastningen genom ett jordbruksavdrag – som också sänker utsläppen. Vi vill halvera antalet lantbrukskontroller, och vi vill återuppbygga beredskapslager för lantbrukets insatser och varor.

Vad säger Jimmie Åkesson? Är det här krav som även Sverigedemokraterna kan tänka sig att ställa på regeringen, och är man beredd att genomföra dem?

(Applåder)

Anf. 50 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Är det här en förhandling? Min bild är ändå att Centerpartiet har sagt nej till att ens prata med Sverigedemokraterna om politiska frågor och förhandla med Sverigedemokraterna. Nu verkar det som att man ändå ställer krav på saker vi ska genomföra. Jag tycker att det är jättemärkligt.

(Applåder)

Vill Centerpartiet förhandla med Sverigedemokraterna är ni hjärtligt välkomna att göra det, Rickard Nordin. Jag har inga som helst problem med det, men jag tänker inte stå här och förhandla. Det finns betydligt bättre sammanhang att göra det i, herr talman.

Anf. 51 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Det relevanta är vad man vill i svensk politik, inte vem man vill det med och hur man gör det. Här har Jimmie Åkesson uppenbarligen inga svar. Man svarar inte på frågan: Vilka av dessa saker vill man

göra för att minska krånglet, öka kompetensen och stärka svensk livsmedelsproduktion?

Jag nämnde fem åtgärder, och jag kan nämna några ytterligare. Vi vet till exempel att den här regeringen vill kicka ut många av lantbruksarbetarna. Det finns visserligen undantag för vissa, men traktorförare, djurskötare och andra ska kickas ut när kompetensen behövs här i Sverige.

Det är uppenbarligen helt tomt på förslag. Det relevanta är vad man vill göra. Om man inte vill ställa sig bakom Centerpartiets förslag, vad ska man då göra i stället? Uppenbarligen behöver vi mer svensk livsmedelsproduktion, och det är vad jag frågar Jimmie Åkesson om. Vad vill man göra? Vad vill man sätta för press på regeringen för att lösa frågorna på riktigt? Det förtjänar svenska folket att få veta.

(Applåder)

Anf. 52 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag ska svara seriöst alldeles strax, men jag vill bara notera att Centerpartiets tillförordnade partiledare här i kammaren säger följande: Det relevanta är vad man vill, inte vem man vill det med. Kom ihåg det när vi går till val om ett år! Detta är alltså Centerpartiets hållning.

(Applåder)

Sverigedemokraterna har en lång rad idéer om hur vi kan öka livsmedelsproduktionen och självförsörjningen i Sverige. Vi har gemensamt suttit i kommittéer som har hanterat frågorna med många gemensamma förslag.

Vi har nyligen börjat titta på förslag om differentierad matmoms. Man skulle kunna ha ett självförsörjningsperspektiv, det vill säga att sänka momsen på framför allt varor som kan produceras i Sverige. Centerpartiet har velat att vi ska använda all jordbruksmark i Sverige till att producera biodrivmedel. Det tror jag är ett dåligt sätt att öka självförsörjningen av livsmedel.

(Applåder)

Anf. 53 DANIEL HELLDÉN (MP) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson har varit tydlig med att han vill bromsa och riva upp klimatpolitiken i Sverige och i EU. Men vem känner egentligen för att låsa fast svenskarna i ett sårbart fossilberoende? Det är väl i princip bara Vladimir Putin och andra despoter som finansierar sina regimer med oljepengar.

Europa har pumpat in mer pengar i Rysslands krigskassa genom att köpa olja och gas än vad man har gett till Ukraina i ekonomiskt stöd. En tredjedel av de fossila bränslena i Sverige är av okänt ursprung. Mest troligt kommer de direkt eller indirekt från Ryssland.

Hur länge tycker Jimmie Åkesson att det är okej att finansiera Putins anfallskrig?

Anf. 54 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är inte i första hand, eller ens alls, på grund av den politik som vi tillsammans med regeringen för som fenomenet har uppstått – i något slags vakuum. Det här beror i stället på den politik som Miljöpartiet tillsammans med Socialdemokraterna har drivit under nästan åtta år, det vill säga en politik där man i något slags bisart märkligt resone-

mang om klimatpolitik och fossiloberoende har gjort oss mer beroende av att elda med fossila bränslen än vad vi hade behövt vara – därför att man har lagt ned fullt fungerande planerbar energiproduktion och elproduktion.

Det blir lite förmåtet av Daniel Helldén att stå här och beskylla mig för att finansiera Putins anfallskrig mot Ukraina. Där är vi överens: Sverige stöttar Ukraina med allt vi kan, och det ska vi fortsätta att göra. Sverige har riktat sanktioner mot sanktioner mot Putin, och där är vi också överens. (Applåder)

Anf. 55 DANIEL HELLDÉN (MP) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson fortsätter att upprepa lögner om vad som händer med energin och kärnkraften. Som om vi skulle ha lagt ned den! Jag skulle vara stolt om jag hade gjort det. Men den lögn som Sverigedemokraterna och andra partier fortsätter med är inte värdig riksdagen.

Precis som har sagts tidigare i debatten är det inte så att kärnkraften har att göra med oljeberoendet. Det är något helt annat. Det som har hänt är att SD:s krig mot reduktionsplikten har lett till att miljontals fler liter fossila bränslen pumpas in i de svenska bilarna, när vi kunde ha gjort något annat, och utsläppen ökar. Men det vill inte Jimmie Åkesson prata om. Han har ingen som helst plan för hur svenskarna ska ställa om.

Tycker Jimmie Åkesson att vi ska fortsätta att finansiera Rysslands anfallskrig med den olja som ni pumpar in i svenska bilar?

Anf. 56 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har så många gånger hört försöket till försvar när det gäller kärnkraften. Men det är inte en lögn. Om Daniel Helldén påstår att det är en lögn att Miljöpartiet såg till att kärnkraften lades ned är det i sig en lögn. Det är väl helt uppenbart. Samtidigt säger Daniel Helldén själv att han gärna hade lagt ned kärnkraften om han hade kunnat. Då spelar det väl ändå ingen roll eftersom det fortfarande är Miljöpartiets politik som har gjort att vi nu är beroende av helt andra energikällor än dem som vi har byggt landets välbefinnande på en gång i tiden.

Herr talman! Sedan var det frågan om reduktionsplikten, och där skulle det vara intressant att få ett svar. Nu ska jag inte ställa ens en retorisk fråga till Daniel Helldén eftersom han inte får svara, men jag kan konstatera att om vi inte hade fått ett maktskifte efter valet, och Miljöpartiet hade fortsatt att ha ett inflytande över bränslepolitiken i vårt land, hade dieseln inte kostat 15, 16 eller 17 kronor i dag, utan då hade dieseln kostat 35, 40 eller till och med 50 kronor. Det hade inte svenska folket uppskattat – det är jag alldeles övertygad om – utan det hade varit väldigt dåligt för vårt land. (Applåder)

Anf. 57 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Det är skolavslutningstider. För några är det livets första; tandgluggar formas till stora leenden när späda röster stämmer upp i Lalehs *Goliat*. Men skolavslutningen sker i fondon av stor oro för att världen rasar. I boken *Här var vårt hus – Barns berättelser från Gaza* beskriver 16-åriga Maram hur en israelisk bomb slår ned i hennes bostadsområde: Min mor hittade min bror dränkt i blod. Hon försökte dra honom bort, men kunde inte. Någon slet honom bort från hennes händer och lade honom i en bil ovanpå såväl unga män som barn.

Gazas barn får inte spela fotboll, köpa godis eller få skrubbsår. De får svälta ihjäl eller ligga fastklämda under rasmassor. 16-åringar ska drömma om framtiden, men majoriteten av barnen i Gaza önskar att de inte levde.

Omvärlden har svikit palestinierna och misslyckats med att upprätthålla internationell rätt. Det är ett svek mot hela mänskligheten. En del av det ansvaret vilar på regeringen. Den som kan förhindra ett folkmord har ett ansvar att agera, så gör det nu! Sätt press på Israel att avsluta kriget! Inför ekonomiska sanktioner! Avsluta all vapenhandel med Israel! Återuppta stödet till UNRWA! Höj rösten! Fördöm klart och tydligt detta avskyvärda mördande!

Det är folkfördrivning. Det är etnisk rensning. Det är folkmord. Det måste få ett slut.

(Applåder)

Anf. 58 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! I år firar vi 250 år av judiskt liv i Sverige. Samtidigt som vi gör det har vi tyvärr återkommande sett hur antisemitismen fått spelrum inom Vänsterpartiet.

Jag vet att man i den här kammaren, herr talman, inte får ha rekvisita, så jag tänkte i stället försöka beskriva den bild som spridits av en vänsterpartistisk riksdagsledamot i sociala medier och som föreställer en välkänd antisemitisk konspirationsteori. Det är en judisk hand ovanpå en annan hand som styr sina marionetter: USA, Tyskland, Ukraina och resten av västvärlden.

Jag vet att Nooshi Dadgostar inte är antisemit – vi delar kampen mot antisemitismen. Men jag måste ställa frågan: Tycker Nooshi Dadgostar att riksdagsledamotens bild är antisemitisk?

Anf. 59 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Vi kan aldrig acceptera antisemitism eller någon typ av rasism i vårt land. Vi kommer att agera mot det. Jag vet att det har funnits personer som har spridit antisemitiska konspirationsteorier i Kristdemokraterna, och det har funnits i Moderaterna. Några har bett om ursäkt. Många har sina uppdrag kvar.

Vi kommer att göra allt vi kan för att bekämpa antisemitismen tillsammans med våra judiska vänner, men kritiken mot Israel är inte en fråga om antisemitism. Det handlar inte om identitet eller tro, utan det handlar om handlingar. Man får inte mörda barn. Man får inte begå krigsbrott.

Var så säker: Vi kommer alltid att bekämpa antisemitism, och därför är den enskilda personen utestängd. De som inte är utestängda är de personer som Ebba Busch samarbetar med. Låt oss göra gemensam sak, Ebba Busch: Kasta ut de personer i Sverigedemokraterna som har uttalat sig antisemitistiskt! Är du beredd att göra det?

Anf. 60 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag behöver svar på frågan. Menar Nooshi Dadgostar att den bild som spreds är antisemitisk eller inte? Andra objektiva bedömare är glasklara: Detta är en av de äldsta och grövsta antisemitiska konspirationsteorierna.

Jag behöver veta. Har jag Nooshi Dadgostar framför mig med ryggrad nog att kalla det för vad det är: antisemitism? Om inte har vi ett problem. Om ja, varför opererar då personen – denna riksdagsledamot – fortfarande under Vänsterpartiets flagg här i kammaren? Personen är inte välkommen på Vänsterpartiets gruppmöten i riksdagen men är välkommen i diverse andra sammanhang med partistyrelsen, som medlem.

Hur kan man på riktigt påstå att man håller rent mot antisemitism om man inte fördömer bilden och kallar den vad den är? Detta ligger på partiledaren. Och sedan välkomnar man den här personen att vara kvar i partiet. Ut med antisemiterna!

Anf. 61 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Den här personen är utestängd från det politiska arbetet.

(EBBA BUSCH (KD): Men välkommen i partiet!)

Hon representerar inte Vänsterpartiet. Vi agerar, Ebba Busch. Det finns noll acceptans för den typ av antisemitism och konspirationsteorier som du helt riktigt är inne på kring den där bilden. Vi kommer aldrig att acceptera den. Den sprider antisemitiska konspirationsteorier. Detta har jag påpekat om och om igen. Det är därför det har fått konsekvenser.

Jag är väldigt glad om Ebba Busch menar allvar med detta – att hon också kommer att ta kampen mot personer som Oscar Sjöstedt, Björn Söder och flera av de sverigedemokratiska riksdagsledamöterna, som har sparkat på djur och kallat dem för judar, som har sagt att judar inte kan vara svenskar och som har sagt att det är okej med judar så länge de är få, vilket Jomshof har sagt. Det är fullständigt oacceptabelt. Vi kan aldrig gå med på den antisemitismen. Jag är glad att Ebba Busch ska ta upp kampen mot dem.

Anf. 62 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Sverige brukade vara ett innovationsland, ett tillväxtland och ett land där idéer blev företag, företag blev jobb och jobb blev framtid, men i Tidöregeringens Sverige har drivkraften försvunnit. Orsaken är att politiken tvekar, när vi borde leda. Vem vågar starta ett framtidsföretag här när signalerna från regeringen är: Bromsa, vänta – här finns inget att hämta.

Centerpartiet vet att en grön tillväxt är framtiden för Sverige. Minskade utsläpp kan kombineras med ökad tillväxt. Detta bevisade vi i årtionden innan Tidöregeringen kom och förvandlade såväl klimatpolitiken som näringspolitiken till slott av luft.

Hur mycket ska utsläppen öka innan regeringen är klar med sin privata klimatkatastrof? Hur långt ska den övriga världen springa ifrån oss innan regeringen inser vad som håller på att hända? Hur många konkurser och hur många arbetslösa ska Sverige ha innan regeringen tar krisen på allvar?

Besvikelsen i världen är stor över att Sverige har gått från att vara ett föredöme till att sitta i den klimatpolitiska skamvrån. Besvikelsen i det svenska näringslivet är omfattande över att Ulf Kristerssons regering tappat den borgerliga kraften att bygga nytt. Besvikelsen runt köksborden är utbredd över att Tidöganget glömt bort arbetslinjen och inte ser alla dem som har svårt att hitta ett arbete att gå till.

Regeringen förvaltar men vågar inte blicka framåt. Idéerna dör, och visionerna falnar när det blir dyrare att anställa, när etablerad personal utvisas och när det är krångligt att växa som företag. Vi i Centerpartiet är beredda att göra jobbet. Vi nöjer oss inte med att stå bredvid när Sverige halkar efter. Om regeringen inte orkar göra jobbet är det dags för en ny regering.

(Applåder)

Anf. 63 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag lyssnade på Rickard Nordins första anförande då han pratade om landsbygden och möjligheten att leva i hela landet och att det ska vara samma service och så vidare oavsett var i landet man bor. Jag har bara en enkel fråga till Rickard Nordin: Hur rimmar detta med att avveckla Sollefteå sjukhus?

Anf. 64 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Det är en fullt rimlig fråga. Problemet är att vi har partier här i riksdagen som vill centralisera ännu mer. Det löser inga problem.

Det här är först och främst en fråga för regionen. Det är regionen som ansvarar för den regionala ekonomin, och det är också den som ska ta ansvar i en sådan här situation. Det är klart att man måste få ekonomin att gå ihop.

Om man hade fått tillbaka pengar från de naturresurser vi har – inte minst i Sollefteå, av alla ställen – hade man haft en helt annan ekonomi. Men i Tidöregeringens Sverige – den regering som Jimmie Åkesson stöttar – tar man in pengarna till Stockholm i stället. De miljoner som hade kunnat stanna kvar i Sollefteå, från vattenkraft, vindkraft och annan energiproduktion, tar man hit. Det är inte konstigt att det blir svårt att finansiera välfärden då. Låt pengarna stanna kvar! Då blir det en helt annan välfärd även i Sollefteå.

(Applåder)

Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är rätt fantastiskt att Centerpartiet beskyller regeringen och Sverigedemokraterna för att lägga ned ett sjukhus som Centerpartiet aktivt har beslutat att lägga ned. Det är inte så lite förmätet, måste jag säga.

Sedan talar Rickard Nordin om ekonomi. Alla seriösa bedömare menar att detta blir dyrare. För regionen blir det på det hela taget mycket dyrare att lägga ned det här sjukhuset och centralisera, för man behöver investera väldigt mycket för att det ska gå ihop.

Jag förstår att det kan finnas olika regionala behov. Jag förstår att det i dag i första hand handlar om ett regionalt beslut, som Centerpartiet står bakom och har varit drivande för. Men att då stå här i talarstolen och säga att hela landet ska leva och att vi är beredda att göra allt vi kan för att alla ska ha det lika bra oavsett var i landet man bor är hyckleri på absolut högsta nivå. Jag tycker, herr talman, att Centerpartiet bör sluta hyckla och stå för det de faktiskt gör, på riktigt.

(Applåder)

Anf. 66 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Vi står för vår politik. Vi står för att vi vill skapa möjligheter i hela landet. Vi står för att det finns olika regionala behov. Men då måste man också ge olika förutsättningar. Man måste ge tillbaka det som staten i dag tar in. Det är, som vi talade om i replikskiftet innan, skillnad på vad man tycker och vem man samarbetar med.

Problemet här är att Centerpartiet och Sverigedemokraterna har helt olika politik. När Centerpartiet vill ge makt och resurser till det lokala vill Sverigedemokraterna och regeringen att pengarna ska gå till Stockholm. Det är klart att det är svårt att samarbeta när vi har helt olika politik och man inte kan svara på vad man vill göra i stället – när man inte kan ge de resurser som behövs till landsbygden så att skolan och vårdcentralen kan vara kvar och så att det finns poliser som kommer oavsett var i landet människor bor. När den politiken skiljer sig åt är det också väldigt svårt att samarbeta.

(Applåder)

Anf. 67 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Sverige är vårt hem, det land som vi har byggt med nyfikenhet, hårt arbete, samarbete och gemensamma värderingar. Det finns politiker som tror att ett gott samhälle primärt handlar om det materiella – om materialism och livsnödvändiga saker som att ha mat i magen, pengar i plånboken och tak över huvudet. Allt detta behövs. Men utan värderingar som håller oss samman blir det där hemmet både hårt och kallt.

Vårt gemensamma hem utmanas nu av gängkriminalitet, hedersförtryck och parallellsamhällen – av krafter som tror att den som skriker högst och som uppträder hotfullt på gator och torg har rätt. Men deras splittring får aldrig bli vår. Motsättningar som skapar kaos, konflikt och krig där får inte importeras hit. Sverige har inte råd med ökad polarisering och brist på samtal. När krig rasar i Europa och kriget hotar också vårt land förväntas helt enkelt något annat av oss.

Vi behöver samlas kring de värderingar som präglar Sverige och som gör henne till vår. Det handlar om den samhällsgemenskap som gör att konflikter stannar vid en lapp i tvättstugan och att vi vattnar grannarnas blommor på semestern och tränar områdets ungar i fotboll. Vi behöver stärka allt det som skapar tillit, gemenskap och respekt trots att vi kanske inte delar samma tro, politiska övertygelse eller bakgrund. Det är detta som gör att vi inför hot om krig eller kris tillsammans är beredda att ställa oss vid fronten och försvara det som är vårt. Sverige är värt att försvara, och de svenska värderingarna är värda att försvara.

(Applåder)

Anf. 68 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Inledningsvis vill jag säga att det är väldigt bra att Jimmie Åkesson tar upp Sollefteå sjukhus eftersom vi har lagt fram ett förslag för att rädda sjukhuset. Jag uppmanar nu Jimmie Åkesson och helst också Ebba Busch att rösta på vårt förslag och förväntar mig att de gör det. Annars blir det konstigt att man står här och talar om detta.

En fungerande sjukvård är själva grunden i samhället. Den som drabbas av sjukdom ska snabbt kunna ta sig till sjukvård och kunna genomgå de behandlingar som behövs. Men rekordmånga vårdanställda har varslats runt om i Sverige. Kötiderna ökar – de har aldrig varit så långa som de är nu. Väntetiderna har aldrig varit så långa som de är under nuvarande regering. Menar Ebba Busch, som lovade att korta vårdköerna, att hon har uppfyllt sitt vallöfte?

Anf. 69 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag börjar med att svara på den specifika frågan. Jag är inte Morgan Johansson, det vill säga: Jag kommer inte att slå mig för bröstet för allt jag har gjort och vara nöjd. Vi kommer att vara nöjda när vi har löst problemen. Vårdsverige är fortfarande i kris när så många patienter får vänta olagligt länge på att få den vård de behöver.

Ta bara förslaget från Vänsterpartiet: att vi här skulle ge garantier. Det inte är rimligt att gravida kvinnor tvingas åka jättelångt på farliga vägar för att få en säker förlossning. Det är inte rimligt att man lägger ned Sollefteå sjukhus. Nooshi Dadgostar vill nu ha möjlighet att härifrån, från nationell nivå, garantera något slags vettigt avstånd till närmaste sjukhus. Nu passar det, när man har fått kritik för att man har varit med och lagt ned nödvändig sjukvård lokalt. Det är precis denna förändring, att gå från ansvar i 21 olika regioner till ett nationellt ansvar, som Vänsterpartiet säger nej till överallt annars.

Anf. 70 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Vi styr inte i Västernorrland, vill jag upplysa ministern om eftersom hon inte verkar veta det.

Det var Magdalena Anderssons fel att det var så långa vårdköer – det var vad Ebba Busch sa före valet. Det var Magdalena Anderssons fel att matpriserna var så höga. Men nu efter valet tillämpar Ebba Busch Johan Pehrsons devis: Nu är det något annat som gäller och alla andras fel. Ebba Busch har inget med saken att göra.

Ingen regering har så mycket tagit handen från sjukvården och dragit staten från sjukvården som den här regeringen. Man har minskat åtagandet, för man har valt att sänka skatten med 70 miljarder i stället för att behålla Sollefteå sjukhus och i stället för att se till att minska väntetiderna. Vi har haft rekordvarsel i svensk sjukvård. Det handlar om undersköterskor och sjuksköterskor som behöver lön varje månad för att göra jobbet, oavsett vem som äger vården. Varför har du inte gjort mer, Ebba Busch?

Anf. 71 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Kladda inte den sortens politiska ledarskap på mig, Nooshi Dadgostar! Det elände vi har med energi, inflation, drivmedel, vårdköer, ja allt, är ert ansvar i Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. Men jag tar fullt ut ansvar för att städa efter åtta år med rödgrönt styre.

Men kom inte här och säg att det nu passar med nationellt ansvarstagande för vården för att rädda kvar Sollefteå, när ni i Vårdansvarskommittén konsekvent har motarbetat just det som skulle behövas. Kom inte och säg att ni står på medarbetarnas sida i vården, när ni fortsätter att försvara ett 160 år gammalt system som uppenbart inte håller för modern sjukvård. Experterna, inte kommittén och de politiska partierna, tycker nu att det på

område efter område finns goda skäl för ökad statlig styrning – för kvalitet, finansiering och beredskap. Vad mer finns kvar? Sluta snacka – börja handla!

(Applåder)

Anf. 72 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! För snart sju år sedan fick Ebba Busch feeling i debatten genom att börja prata kärnkraft. Det var lyckat i debatten där och då, men jag är ledsen att behöva säga att det inte är så många som jublar över det i dag – framför allt inte de miljontals svenska hushåll som börjar förstå hur dyrt det hela kommer att bli, med höjd skatt och höjda elpriser både nu och under överskådlig framtid. Varför utreder regeringen inte de alternativ till kärnkraften som kan lösa samma sak snabbare och billigare?

Vi i Centerpartiet har visat att alternativen – vattenkraft, kraftvärme och effektivisering – tar hälften så lång tid att få på plats till en fjärdedel av priset. Varför tittar man inte ens på lösningar innan man sprätter iväg hundratals eller kanske tusentals miljarder på den största planeekonomiska subventionen i svensk historia, samtidigt som man dumpar kostnaden på skattebetalarna?

Anf. 73 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Rickard Nordin har gjort en mycket habil insats i den här debatten. Jag ser fram emot att mötas i fler debatter i den här kammaren. Men jag får inte feeling i debatter när vi gör stora, gedigna reformutspel. De grundar sig på fakta. De grundar sig på fysik.

De rödgröna var med och drev på för en nedläggning av Barsebäck. Där försvann enorma enheter fossilfri baskraft som hade gjort Sverige robustare och säkrare och som också hade skyddat oss bättre från höga priser från kontinenten.

Sedan drev man på stenhårt för nedläggningar av Ringhals 1 och Ringhals 2. Återigen handlade det om stora mängder fossilfri baskraft som hade behövts i systemet.

Allt det som Rickard Nordin föreslår gör regeringen – allt! Vi begär bara en sak: Ska vi klara en konkurrenskraftig, tillväxtorienterad grön omställning behövs det också mer baskraft som är fossilfri. Kan vi inte samarbeta om kärnkraften också, på samma sätt som vi har samarbetat när det har gällt fjärrvärme, kraftvärme och energieffektivisering?

Anf. 74 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Ebba Busch pratar om fysik och fysikens lagar i talarstolen, men det verkar gälla andra fysikaliska lagar på Regeringskansliet än i samhället i övrigt. Varenda remissinstans säger ju: Titta på alternativen! Men det gör inte regeringen. Det finns inga utredda alternativ till regeringens förslag. Menar Ebba Busch att hon har bättre koll på fysik än professorerna i fysisk resursteori på Chalmers?

Faktum är – och här citerar jag regeringen själv – att man inte ens tror på den egna politiken. Regeringen säger: En övertro på ett enskilt produktionsslag kommer snarare att leda till ett dyrare system med ökade priser och lägre konkurrenskraft. Det är alltså regeringens egen politik.

Varför tittar man inte på de här sakerna? Ebba Busch säger att man har gjort det, men det finns inga utredningar. Det finns inga förslag för att öka effekten i vare sig vattenkraften eller kraftvärmen, och det finns inga effektiviseringsförslag. Tvärtom har man tagit bort målet för energieffektivisering. Det kommer att bli dyrt, fruktansvärt dyrt.

Vem ska betala, och vad kommer det i slutändan att kosta, Ebba Busch?

(Applåder)

Anf. 75 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Rickard Nordin har ju rätt. Det är dikt och förbannad lögn att läsa vår politik som fan läser Bibeln. Det är helt håll i huvudet att ha övertro på ett enskilt kraftslag. Det är därför vår devis är ”alla goda krafter behövs”. Det är därför vi har beslutat om 70 åtgärder för att bana väg för mer kraftproduktion här och nu.

Det är därför vi har köpt tillbaka Öresundsverket. När jag tillträdde sa man till mig att det inte skulle gå. Man sa att man hade tittat på det och att det inte skulle gå. Men det går visst, med rätt politiskt hantverk.

Vi har beslutat om 70 åtgärder. Det handlar om att bana väg för vindkraft till lands – det som de rödgröna inte måktade med – och att gå till botten med försvarsfrågan när det gäller var vi kan ha havsbaserad vindkraft och inte.

Men inte någon annanstans skulle man acceptera att man brassar på med 13 000 megawatt mer i installerad produktionskapacitet men bara får ut 340 mer i ökad tillgänglig konsumtion – 13 000 megawatt mot 340. Det är fysik, och där är Centerpartiet inte starka nog. Det är därför alla goda krafter behövs, med fysik och medborgarna i centrum.

Anf. 76 DANIEL HELLDÉN (MP) replik:

Herr talman! Enligt en rapport från det FN-stödda organet IPC hotas nu hela Gazas befolkning av svält. FAO konstaterar att Gazabornas matintag är långt under överlevnadsgränsen. 96 procent av invånarna i Gaza har enligt Röda Korset inte tillräckligt med mat. Enligt Rädda Barnen är alla 1,1 miljoner barn i Gaza farligt nära svält.

Men Kristdemokraternas riksdagsledamot Magnus Jacobsson har en annan uppfattning. Det är inte alls ett faktum att väldigt många svälter, säger han i en intervju i Dagens ETC förra veckan. Han menar även att det inte stämmer att Israel blockerar all införsel av mat och förnödenheter under drygt två månader.

Håller Ebba Busch med Magnus Jacobsson om detta?

Anf. 77 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Det korta svaret är nej.

Alla vet att Kristdemokraterna är varma stödjare av idén om en tvåstatslösning. Det är enda vägen till en långsiktigt hållbar fred i Mellanöstern. Men det kräver också ett fullt erkännande från det palestinska folkets sida. Man kan inte ha en terrorsekt som ledare, och man kan inte ha som uttalat mål att utplåna staten Israel.

Med detta sagt är kritiken mot Israels regering från mig som partiledare för Kristdemokraterna och från mig som företrädare för Sveriges regering nu stenhård. Under hela våren har Israels regering vägrat akut humanitär hjälp till civila på Gaza. Vi kan nu följa i realtid hur barn i mina egna barns ålder svälter ihjäl och hur Israel säger nej. Detta måste upphöra. Hjälpens måste fram.
(Applåder)

Anf. 78 DANIEL HELLDÉN (MP) replik:

Herr talman! Då är min fråga: Anser Ebba Busch att man är lämplig att företräda Kristdemokraterna i riksdagen om man sprider desinformation om pågående svältkatastrofer?

Anf. 79 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Vi har varit glasklara med att man i ett läge där människor far illa och där människor dör måste vara oerhört noggrann med vilken information man framför. Det kräver jag av alla mina riksdagsledamöter.

Det Sveriges regering nu gör är att i alla internationella sammanhang där Sverige finns representerat markera behovet av att den humanitära hjälpen går fram. Vi är ett av de fem länder i världen som ger absolut mest till nödställda i Gaza. Den stora utmaningen är att den inte når fram.

Vi har nu tagit initiativ och tillskrivit bland annat EU-kommissionen, som söker stöd från andra länder för att få till sanktioner mot extremistiska ministrar i den israeliska regeringen för att sätta ytterligare tryck i mänskörättighetsfrågorna och när det gäller att hjälpen måste nå hela vägen fram. Vi känner till fakta i frågan och navigerar utifrån detta. Det måste alla göra.

Anf. 80 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Efter sex år av partiledardebatter – de tre första gjorde jag som stand-in, så Rickard Nordin får passa sig, för man vet aldrig hur det slutar – lämnar jag uppdraget som ordförande för Liberalerna och därmed också partiledardebatterna. Jag kommer också att sakna det lite. Jag skojar. Jag kommer också att lämna Örebrobanken i riksdagen för andra och förmodligen sista gången.

Nu är det läge för lite tack. Stort tack till talmannen och talmanspresidiumet! Ett stort tack till riksdagens kammarkansli!

Tack till alla er riksdagsledamöter som jag har mött genom åren! En del av er som i dag är folkvalda i riksdagen var inte ens födda när jag började. Det säger väl en del om min egen ålder.

Jag vill också tacka alla er i riksdagen som får arbetet att fungera för oss riksdagsledamöter, så att vi verkligen kan utföra det som är vårt uppdrag. Jag tänker på alla i förvaltningen som ser till att it-stödet funkar och som räddar våra mejl, på alla säkerhetsvakter, på all administrativ ledamotsservice och på biblioteket. Kammarkansliet har jag nämnt. Jag tänker på gruppledarkonferensen, herr talman, och på lokalbokningen – ja, på alla er som verkar här.

Stort tack till er som har bevakat de här debatterna, till er journalister som granskar makten! Jag håller inte alltid med er, men utan er vore demokratin betydligt sämre.

Jag vill tacka alla statsrådskollegor och alla medarbetare i Regeringskansliet och på Utbildningsdepartementet. Tack för allt ni gör för att reformera svensk skola tillbaka till en svensk kunskapsskola!

Jag vill också tacka alla partiledare, ni som kliver fram och tar ansvar för någonting som är otroligt svårt men otroligt viktigt. Ni sliter – jag vet det. Ni sliter för det Sverige som ni älskar. Jag tycker inte alltid lika som ni. Ibland har jag blivit lite yr i huvudet av era argument, men det kanske är ömsesidigt. Men jag har aldrig tvivlat på ert engagemang för Sverige.

Mitt enda medskick är det som någon närstående till mig i familjen brukar säga när det hettar till: Tänk på tonen! Den spelar roll.

Kort och gott: Tack för att jag har fått göra demokratisk värnplikt med er!

(Applåder)

Anf. 81 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag måste be Daniel Helldén, Miljöpartiet, om ursäkt, för det var egentligen hans tur att hålla ett anförande. Jag ber djupt om ursäkt för denna lilla administrativa miss från min sida.

Anf. 82 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna och Liberalerna har historiskt kunnat samarbeta för Sveriges bästa, Johan Pehrson. Vi har en lång historia av det. Flera av de saker som vi känner som grundbultar i det här landet har våra partier tillsammans kämpat för, till exempel rösträtten och demokratins genombrott.

Vi socialdemokrater och liberaler gick arm i arm för att vidga demokratin till alla medborgare. Vi har också tillsammans stått upp för jämställdhet i Sverige. Vi kom överens om en stor skattereform som tryggade välfärdens finansiering och gjorde skattesystemet enklare för löntagare och företag.

Hösten 2018 tog våra två partier tillsammans med andra ansvar för det mest komplicerade parlamentariska läge som vi stått inför på länge. Det har varit viktigt för vårt land. Och Johan Pehrsons glada humör har tillfört mycket i partiledarkretsen.

Men nu har du möjlighet att ägna dig åt annat än politiska förhandlingar och debatter, Johan Pehrson. Du får mer tid för familj och för att göra allt det där som partiledartillvaron inte alltid rymmer. En sådan sak är att utveckla sig själv och lära sig nya saker.

Vi socialdemokrater är precis som liberaler besjälade av livslångt lärande, inte minst när det handlar om folkbildningen, även om det har varit lite så och så med folkbildningen de senaste åren. Men, hur som helst: Nu har du, Johan Pehrson, mer tid till förkovran. Jag vet att du snickrar och målar mycket på huset där hemma, och jag vet att du värdesätter bildning. Min present till dig är en studiecirkel hos ABF i Örebro, som har ett rikt utbud. Det är allt från skapande i olika material till måleri. Varsågod, Johan Pehrson!

(Applåder)

Anf. 83 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Tack, snälla Magdalena Andersson!

Denna ska jag mycket väl använda mig av. Att gå i cirklar ska man undvika, men gå i studiecirkel ska man verkligen göra. Det finns också många kompiscirklar, som det kallas på studieförbundssvenska. En del av dem kanske inte alltid tillför bildningen så mycket. Men att kunna ta hand om ett litet hus och lära sig mer om detta är en del av den svenska folksjälen. Tack så mycket!

(Applåder)

Anf. 84 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det här med euron – ska vi prata lite om det?

(JOHAN PEHRSON (L): Ja, äntligen!)

Nej, vi struntar i det i dag, känner jag. Vi kan ta det vid ett annat tillfälle.

Det här är lite tråkigt, tycker jag. Johan Pehrson har varit en ikon i det här huset och dessutom i andra hus häromkring under väldigt lång tid. Han har en väldigt lång karriär, får man säga, i demokratins tjänst bakom sig.

Inte minst de senaste åren har vi haft anledning att prata mycket med varandra och ta ansvar för landet. Vi har inte alltid varit helt överens om allting, men vi har lyckats komma överens om väldigt mycket, och det tycker jag är väldigt bra.

Johan Pehrson har varit glad och kunnig. Han har tillfört positiv energi på ett sätt som man kanske inte normalt sett förknippar med politik och politiskt ledarskap. Det är verkligen ingen tråkig politiker, tvärtom. Det tycker jag är väldigt bra. Jag har satt väldigt stort värde på det och på våra samtal.

Jag har tagit med mig en liten bok, som jag tror att Johan Pehrson redan har läst, apropå detta med att ha hållit på länge med politik och så. Det är boken *Omgiven av idioter*. Detta kan man säkert tolka på olika sätt. Vad jag menar med det får Johan Pehrson fundera över nu när han har tid att göra det.

Stort tack, Johan! Vi ses säkert framöver på något sätt.

(Applåder)

Anf. 85 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Min korta replik till Jimmie Åkesson är: Vi är en härlig samling här inne. Här finns alla åsiktsriktningar. Herregud, vad det tycks olika här inne! Men vi har ett uppdrag att vakta och skydda demokratin och att tillsammans komma överens. Man får ge, och man får ta. Det betyder inte att vi ska tycka lika.

Sedan tycker jag att vi behöver föra in det här med tonen, som jag sa där uppe i talarstolen innan jag nästan började gråta. Det är viktigt att man funderar på det. Vi gör det här för Sverige, och man måste kunna skilja på sak och person.

Jag ser även fram emot att du kan köpa nya böcker. Han har skrivit andra; det är inte bara idioter han har skrivit om. Jag tänker på euron, som sagt. Tack, Jimmie!

(Applåder)

Anf. 86 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag har haft förmånen att få säga tack och farväl till dig, Johan, i regeringskretsen tidigare. Jag vill ändå lite kort säga några ord också i den här kammaren, som du har spenderat så mycket tid i. Du har gjort din värnplikt med råge. Det ska man vara stolt över.

Jag vill säga tre korta saker.

Det första är att du såg till att ett uträknat parti kom tillbaka med gott humör, klarade riksdagsspärren och klarade mycket mer än så. Du förankrade ditt parti tryggt i den regering som vi gemensamt arbetar i ännu en tid.

Det andra är att du är en övertygad liberal, en fast övertygad liberal, som förstår att man måste kunna prata med andra om man ska få någonting gjort. De flesta av oss har inte egen majoritet. Vill man få någonting gjort måste man smutsa ned sig lite grann i det politiska hantverket. Klarar man inte det är man en pratkvare. Du har klarat det, och det sätter jag stort värde på.

Det tredje är att du har gjort det som kanske är ledaruppgiftens allra största ansvar. Du har valt ut skickliga medarbetare och skickliga statsråd som tänker på laget framför jaget. Även det uppskattar jag, och jag tror att jag får fortsätta uppskatta det även när du har lämnat regeringen.

Du ska få böcker även av mig. Egentligen skulle du få en bok, men eftersom jag inte vet om du har läst de två som kom före den boken får du alla tre.

Den här boken handlar inte om geopolitik eller om nationalekonomi. Det finns inga promemior i den. Det är svensk samtidslitteratur. Det är Lena Anderssons senaste bok om Ester Nilsson. Det är en fantastisk skildring som man kan läsa i generationer. Man kan läsa den med sina barn och i sin familj, och det finns så mycket att uppleva i detta.

För säkerhets skull får du alltså alla tre böckerna. Du har säkert läst de två första, men den senaste tror jag inte att du läst.

Tusen tack, Johan! Allt gott i framtiden!

(Applåder)

Anf. 87 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Tack, Ulf, för de här viktiga böckerna, som är otroligt intressanta! Jag kommer att skicka den senaste vidare.

Du nämnde skickliga medarbetare, vilket jag tycker att vi har. En karaktär i den senaste boken av Lena Andersson är en statssekreterare på Utbildningsdepartementet, Douglas Fett. Han är en man av karaktär som inte låter sig medryckas. Han har lite svårt att läsa av kvinnor; det är något som jag hoppas att jag själv inte har.

Jag ska läsa dem igen, framför allt de första. Detta är samtidslitteratur som handlar rätt mycket om livet, meningen med livet, vad vi söker och vad vi har för uppgift när vi gör vår korta vandring här på jorden.

(Applåder)

Anf. 88 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Jag har sagt det här till dig förut, Johan: Jag tycker inte att du ska sluta.

(JOHAN PEHRSON (L): Okej då!)

Jag vet att din fru inte håller med, men jag tycker att det är jättetråkigt att du slutar. Du är en rolig person, Johan – en person med självdistans som är dig själv. Jag har verkligen uppskattat att du har tillhört partiledarkretsen, och jag vet inte riktigt vad jag ska göra nu när det gäller att slänga käft och snacka om saker. Det kommer att bli lite av en identitetskris för mig. Jag får hitta någon annan rolig – ni får lyfta fram någon kul person.

Jag frågade mina riksdagsledamöter vad jag skulle säga om dig när jag kom hit. De sa att du är väldigt lång.

(JOHAN PEHRSON (L): Korrekt!)

Det är alltså inte bara jag som tycker det. Vi är väl de partiledare som skiljer oss mest i det avseendet.

Du har gjort så mycket. Du har varit gruppleddare, arbetsmarknadsminister och riksdagsledamot. Nu är du utbildningsminister; Pehrson och Persson bytte plats. Det är inte så konstigt, och kanske kommer du tillbaka i en ny roll – vad vet jag? Du verkar dyka upp hela tiden.

När du klev in i riksdagen hade David och Victoria Beckham precis träffats. I de toppmoderna mp3-spelarna snurrade Céline Dions *My heart will go on*. Jag förstår alltså att du vill göra något annat; det är inte så konstigt att du känner för det.

När man följer regeringen och dig som minister i medierna känner man att det finns ett annat bultande intresse där. Det är ju aktier du egentligen vill hålla på med, och nu kan du få hålla på med det på heltid, eller kanske lite mer. Jag vill passa på att ge dig, en person som vill gå från skärm till pärm, en bok om ditt favoritintresse. Den heter *Vägen till vinnande aktier*. Jag tror att du kan ha nytta av den. Jag har kollat igenom den lite, och det står inte jättemycket om Betsson eller Snapchat. Det är väl dem du har? Jag tror ändå att du kan ha nytta av det här i framtiden.

Tack för allt, Johan! Jag vet att du kommer att göra mycket också i framtiden. Ha det underbart och fantastiskt! Lycka till med allt!

(Applåder)

Anf. 89 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag ska ringa till Nooshi vid olämpliga tillfällen och läsa högt ur den här boken om hur välstånd skapas och hur vi med ett starkt näringsliv får förutsättningar att finansiera det vi tycker är viktigt, oavsett om det är försvaret, polisen, omsorg om min gamla mamma och pappa som behöver hjälp i sjukvården eller vad det nu är. Det är så man får ihop ett samhälle. Det gäller att vårda de välståndsskapande krafterna. Jag uppmanar även Nooshi Dadgostar att köpa sig en liten aktie, trots att det kanske kan ta emot om man vill att allt ska ägas kollektivt.

Tack, snälla Nooshi! Vi ses igen – jag lovar!

(Applåder)

Anf. 90 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Du har ju ungefär 20 riksdagsår bakom dig, Johan – kanske något fler. Jag har ungefär 15. Ändå är det här första gången vi möts i en kammardebatt här i Sveriges riksdag. Precis när det roliga börjar, då tar det slut. Mitt första inlägg i en debatt med dig blir också ett farväl; det känns otroligt tråkigt.

Jag och Centerpartiet vill tacka dig för ditt långa värv i inte minst liberalismens tjänst. Vi vill rikta ett varmt och innerligt lycka till med det du nu ska ta dig för. Du om någon har sannerligen förtjänat mer frihet.

Som en ännu friare man får du mer tid över. Du har uppenbarligen fått ett antal böcker från våra kollegor. Du ska inte behöva bära så mycket mer, även om kunskap är lätt att bära, men jag vill ge dig fler böcker än så. Den här läsplattan rymmer 24 000 böcker. När du är klar med dem har du nog trillat av pinn; det kanske vi alla har gjort! Den är dessutom miljövänligt tillverkad, på rent centermanér. Den går att reparera så att den kan användas i väldigt många år framöver.

Tack, Johan, för din demokratiska insats och för dina insatser i liberalismens tjänst!

(Applåder)

Anf. 91 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Då får jag gå från pärm till skärm; det blir lite fram och tillbaka. Att vara liberal är att vara kluven, säger en del. Hur ska man ha det med digitaliseringen? Hur ska man ha det med böckerna? Jag lovar att jag nu har ett utbyggt bibliotek hemma.

Jag är ju för datorer. Jag vill att Sverige ska ha de bästa systemarna och de bästa programmerarna. Vi ska äga AI, men det börjar med att man läser en bok i första klass och med att man kan läsa när man lämnar nian.

Jag hoppas att jag, som hyfsat vuxen, kommer att klara av att balansera detta på ett klokt sätt – annars ringer jag till Rickard Nordin och får lite tips på vägen. Tack, Rickard Nordin!

(Applåder)

Anf. 92 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Du ser exalterad ut, Johan, men jag tror att du skulle bli ännu mer exalterad om du visste vad som fanns i paketet jag har här! Det ska jag snart berätta.

Tre år och ett liv, känns det som. Under de här tre åren har vi gett Sverige en nystart, Johan – en nystart för Sverige. Tillsammans har vi lanserat den största forsknings- och innovationspropositionen någonsin. Tillsammans har vi tagit tag i hedersförtrycket, även om vi är långt ifrån klara. Vi har sänkt skatten så att det lönar sig bättre att både arbeta och studera. Vi har också börjat omläggningen från skärm till pärm.

Vi har delat en hel del oförglömliga stunder. Jag är faktiskt osäker på om de stunderna kommer att nämnas i någon av våra biografier, om vi nu bestämmer oss för att skriva någon sådan. Däremot är jag säker på att vi har skrivit politisk historia med reformer som tål tidens tand. Det är något att vara stolt över efter en så lång politisk värnplikt.

Jag brukar i lite olika sammanhang prata om att jag har olika hattar, till exempel partiledarhatten och energiministerhatten. De används i alla möjliga olika funktioner. I dag skulle jag vilja säga någonting om dina hattar och uppdrag.

Jag har mött örebroaren Johan i tid och otid, får jag väl säga. Kära örebroare! Vilken örebroare ni har haft – om ni bara visste! Även i Natosammanhang har han varit örebroaren Johan. Han har också varit juristen Johan, företagaren Johan, riksdagsledamoten Johan och statsrådet Johan.

Men det är helt uppenbart att det finns vissa uppdrag som är viktigare för dig än andra: vännen Johan, pappan Johan och maken Johan. Vid något tillfälle tog vi en paus och köpte korv i våra långklänningar – du hade visserligen inte långklänning då, men det hade du säkert varit fin i också. Det var i alla fall någon Nobelkväll då jag lovade att om inte du friade till Marie skulle jag göra det. Det var väl fint att ni gjorde slag i saken!

Jag hoppas att du ska få mycket mer tid till de uppdrag som spelar roll på riktigt. Det vet jag dessutom att du kommer att göra riktigt, riktigt bra.

Avslutningsvis vill jag säga tack för allt det där mellanmännsliga, som flera av mina kollegor har varit inne på. Det här är bitvis en ganska inhuman arbetsmiljö, och du har stått för det humana. Tack för det!

Det blir en gåva från Kristdemokraterna i form av ett elevpaket via Unicef. Fler barn ska kunna gå i skolan. Paketet räcker till ryggsäck, vattenreningstabletter, skolböcker, anteckningsblock och annat. Sedan finns det även en särskild liten gåva från mig här. Det är fyra kalla, som inte börjar på Ö, som börjar på A, som ett litet minne av de där oförglömliga stunderna som skrivit politisk historia.

(Applåder)

Anf. 93 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Bland alla människor man har fått möta i politiken är det några som sticker ut med värme och glöd. Du är en av dem, Ebba. Vi har verkligen inte alltid tyckt lika, men jag är otroligt glad att ha fått arbeta tillsammans med dig under de här åren och innan dess för att slå vakt om viktiga värderingar och om hur man skapar välbefinnande. Att vårda de välbefinnandesskapande krafterna är ju något som Liberalerna har pratat om i över hundra år.

Att sätta sprätt på pengar, begåvat eller obegåvat, är inte svårt. Men när vi funderat på hur man skapar välbefinnande för framtiden har vi oftast gått hand i hand.

Jag vill också tacka för alla de samtal om livets stora utmaningar som vi har haft. Dem har jag uppskattat mycket, och de kan få fortsätta lite.

Det var bra – perfekt – att jag hann fria till Marie först!

(Applåder)

Anf. 94 DANIEL HELLDÉN (MP) replik:

Herr talman! Johan – man får annars inte använda bara förnamnen i kammaren, men det är skönt att få göra det vid ett sådant här tillfälle. Du fick ju gå före mig i debatten, och jag tänker hoppa över mitt sista anförande så att du slipper höra om nedmonteringen av klimatpolitiken och så vidare. Du kan få komma härifrån med en ljusare bild.

Jag funderar på vad vi har gemensamt bortsett från partiledarskapet. Jag har alltid aktat Liberalerna. Du bor i Örebro. Jag har en bakgrund i Örebro. Det känns bra. Jag tänkte att det kan finnas fler saker man kan utveckla.

I början av mandatperioden blev ni in på ett slott. Ut kom ni med ett Tidöavtal. Det kanske inte var det bästa som Liberalerna har gjort eller som du har gjort. Men så är det. Du har arbetat med det i tre år, och nu ska du göra något annat. Jag vet inte riktigt vad.

Du ska få en bok av Miljöpartiet och mig. Det är ett intresse som jag har och som jag tänkte att du kunde förkovra dig i: *Så renoveras torp & gårdar*. Nu kan du lämna Tidöslottet bakom dig och kanske rehabilitera lite av det svenska folkhemmet när du lämnar riksdagen.

Jag har inte varit partiledare – eller språkrör – så länge, men det har alltid varit roligt att debattera med dig. Jag glädde mig varje gång din munterhet fanns med där och åt ditt sätt att prata politik.

Stort tack, Johan, och lycka till!

(Applåder)

Anf. 95 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag ska väl inte hålla på alltför länge med att berätta politisk historia, vilka partier i den här kammaren som emanerar från Liberalerna och vad som har skett genom historien. Det kanske är någon som ska med ett tåg klockan sex i kväll eller något. Men Miljöpartiet bildades ju en gång för att man tyckte att Folkpartiet, Liberalerna, då gick lite för långsamt fram. Det finns också andra partier som bildats för att man tyckte att det var något fel på Liberalerna. Det har bestått lite grann. Det är inte alla liberaler som är helt eniga om allting hela tiden. Det kanske ni har noterat.

Jag är jätteglad för den här boken. Den kommer att komma till användning. Jag är faktiskt lite besatt, men inte så mycket av aktier som Nooshi Dadgostar tror. Däremot sitter jag ibland mot förmodan framför skärmen. Det händer även mig, en äldre man. Jag är besatt av övergivna gårdar och hus som människor tar sig an. Det kan vara ett uppdrag, att hitta ett övergivet hus och se till att få lagfart på det på ett lagligt sätt. Det är lämpligt. Jag kanske renoverar ett sådant. Återbruk är ju ganska bra.

(DANIEL HELLDÉN (MP): Gör du det och återbrukar ställer jag gärna upp och hjälper dig.)

Det är bra. Du kan få ta vindflöjlarna.

(Applåder)

Anf. 96 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag ber än en gång Daniel Helldén, Miljöpartiet, om ursäkt för min administrativa lapsus som beröfvade honom hans anförande. Han har, som ni hörde, avstått från att hålla det nu.

Vi tackar samtliga deltagande partiledare för deras insatser.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 21 maj justerades.

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Tjänstgörande ålderspresidenten anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till finansutskottet:

RiR 2025:17 Kostsam kvadratjakt – statens användning och anskaffning av kontorslokaler

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2024/25:155 till konstitutionsutskottet

2024/25:186 till justitieutskottet

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Kulturutskottets betänkande

2024/25:KrU11 Partipolitiska lotterier

Försvarsutskottets betänkande

2024/25:FöU8 Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029

Utbildningsutskottets betänkanden

2024/25:UbU14 Högskolan

2024/25:UbU19 Riksrevisionens rapport om tredjelandsstudenter i högskolan

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

2024/25:MJU23 Förbättrade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk

§ 6 Riksrevisionens årsredovisning för 2024

Konstitutionsutskottets betänkande 2024/25:KU17

Riksrevisionens årsredovisning för 2024 (redog. 2024/25:RR1) föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under § 16.)

Konstitutionsutskottets betänkande 2024/25:KU18
Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2024 m.m. (skr. 2024/25:103)
föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 8 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Konstitutionsutskottets betänkande 2024/25:KU29
Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder (redog. 2024/25:NL1, redog. 2024/25:NSÖ1, redog. 2024/25:PN1, redog. 2024/25:RAN1, redog. 2024/25:RAR1, redog. 2024/25:SN1, redog. 2024/25:VPN1 och redog. 2024/25:ÖN1)
föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 9 Europarådet

Europarådet

Utrikesutskottets betänkande 2024/25:UU12
Europarådet (redog. 2024/25:ER1)
föredrogs.

Anf. 97 MATTIAS JONSSON (S):

Herr ålderspresident! Vi har här ett betänkande om Europarådets årsrapport från förra året. Jag tänker ge en överblick av det som har hänt och det som sker i fråga om Europarådet. Det är inte helt enkelt att kortfattat återge vad som sker inom ramen för Europarådets arbete. Jag ska försöka teckna en bild av vad vi ser men också av den förskjutning som går väldigt snabbt och som påverkar de grundläggande värdena i hela Europa. Jag kommer också att nämna några av de mest akuta kriser som vi i Europarådets parlamentariska församling just nu har att hantera.

Det förändrade omvärldsläget har haft direkt genomslag och påverkan i församlingens arbete. Den parlamentariska församlingen, som de flesta känner till, består av 600 ledamöter från 46 europeiska länder. Vi möts ungefär var tredje månad.

Nya kriser, som det finns ganska gott om, fångas upp snabbt och hamnar ibland nästan omedelbart på dagordningen för Europasessionen. Tidigare hade vi i Europarådet ett fåtal brådskande ärenden att hantera vid varje session. De har nu ökat från två tre till omkring åtta, som vid den

senaste sessionen i april. Det är mer än en 50-procentig ökning mot det som tidigare var normalt.

Det som ofta har diskuterats har varit Armenien, Azerbajdzjan och Turkiet. Men utvecklingen och arbetet för oss i Europarådet har helt förändrats sedan den fullskaliga invasionen av Ukraina 2022. Från att tidigare främst ha rört redan kända områden har agendan ändrats till att innefatta ett ökande antal länder och kriser, som inte har varit lika lätta att förutspå.

Situationen i Azerbajdzjan är sedan länge djupt oroande och har varit föremål för flera brådskande debatter. Landets bristande respekt för Europarådets stadgar ledde till att dess deltagande i församlingen ifrågasattes, vilket i sin tur fick Azerbajdzjan att självt avstå från fortsatt deltagande.

Georgien är ett annat land som funnits på dagordningen. Där har vi sett en snabb nedmontering av demokratin, vilket lett till att församlingen tillfälligt har fråntagit landet dess rätt att delta fullt ut i arbetet tills tydliga demokratiska kriterier åter uppfylls i Georgien. Inte heller Georgien deltar längre i församlingens arbete.

Herr ålderspresident! I Serbien är den politiska situationen oerhört instabil med stora demonstrationer och oro, något som följs noga av församlingen. Samtidigt är Serbien ett av de länder som starkt motsätter sig Kosovos medlemskap i Europarådet.

Det finns också en oro för utvecklingen i Centraleuropa. Där har Ungern väckt särskild uppmärksamhet genom exempelvis förbud mot prideparader. På västra Balkan är situationen i Bosnien och Hercegovina särskilt bekymmersam.

Turkiet är ett återkommande ärende på agendan. Fokus där har varit bristen på respekt för demokratiska principer och mänskliga rättigheter. Det är fortsatt väldigt problematiskt, inte minst för att man ignorerar domar från Europadomstolen om att frige politiska fångar. Därtill har situationen vad gäller fängslandet av Istanbuls borgmästare på nytt aktualiserats som ett brådskande ärende.

Ukraina står självfallet även fortsättningsvis i centrum för mycket av församlingens arbete. Fokus ligger särskilt på ansvarsutkrävande för krigsbrott och de ukrainska barn som förts bort från Ukraina. Här har man inrättat en särskild arbetsgrupp och nätverk för att samla kraft kring dessa frågor. Europarådet arbetar på initiativ från församlingen nu med att etablera ett skaderegister för krigsbrott i Ukraina och ta fram en mekanism för ekonomisk kompensation.

Belarus är ett av få europeiska länder som inte är medlem i Europarådet, men det bevakas av rådet ur ett människorättsperspektiv. Sedan ett beslut i församlingen får representanter från det demokratiska koordinatörsrådet delta i arbetet. Vid januarsessionen hade vi ett möte med landets tidigare talman om regimens brutalitet. Vi kan notera att hon sedan den 25 mars tyvärr är försvunnen.

Herr ålderspresident! Situationen i Gaza har också varit föremål för flera brådskande debatter sedan attacken den 7 oktober 2023. Eftersom både Israel och Palestina deltar i församlingens arbete – Israel som observatör och Palestina som partner för demokrati – är frågan ständigt aktuell och för oss väldigt viktig att lyfta.

Även frågan om Grönland och uppgifter om den amerikanska administrationens intresse i området finns på församlingens agenda och hantearas i regel i utskottsarbetet, men vi har också bilaterala möten med Danmark om detta.

Mot bakgrund av den allvarliga utvecklingen har den svenska delegationen intensifierat sitt arbete. Vi arbetar aktivt för att Sveriges röst ska höras i församlingen, särskilt i frågor där Socialdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna har en tydlig samsyn. Det gäller till exempel stödet till Ukraina, värnandet av rättsstatens principer och skyddet för mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter, fackliga rättigheter och så vidare.

Delegationens ledamöter deltar i fler debatter, och vi ökar även antalet bilaterala möten med likasinnade delegationer för att bygga relationer och hålla god kontakt, trots ett mycket mer pressat schema under sessionsveckorna än vad vi är vana vid sedan tidigare.

Vid den senaste sessionen hade vi bland annat möten med Danmark, Serbiens opposition och Kanada. Vårt presidium deltar vid varje session dessutom tillsammans med de nordisk-baltiska länderna för att stärka samarbetet i vår region och för att utbyta information om hur vi på olika sätt kan agera gemensamt.

Det är också värt att nämna att svenska ledamöter har ett ovanligt stort antal särskilda uppdrag i församlingen. Vi är exempelvis landrapportörer för Polen, Armenien och Serbien. Dessutom innehar en svensk ledamot rollen som generalrapportör för politiska fångar.

Herr ålderspresident! Jag har här försökt ringa in det skifte som just nu pågår i Europarådet. I många länder finns en ökad press på demokratin. Samtidigt finns en växande oro för att tidigare stabila strukturer håller på att ruckas. Jag har också velat lyfta fram några av de mest akuta frågor som vi för närvarande hanterar. Men jag vill avsluta med en viktig påminnelse.

Parallellt med de akuta kriserna arbetar församlingen vidare i sina nio utskott. Tillsammans producerar vi varje år över 100 rapporter, som i sin tur resulterar i omkring 80 resolutioner. De handlar om allt från utländsk påverkan och korruption till skydd av journalister och jurister och om hur vi ska värna mänskliga rättigheter i samband med den snabba teknikutvecklingen, exempelvis inom AI och vilken påverkan det kan få.

Gemensamt för alla dessa insatser är att de försvarar Europas kärnvärden – demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter – för de över 700 miljoner människor som omfattas av Europakonventionen och av Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna.

Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 98 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr ålderspresident! Oj, vad tiden går fort! Nu står vi här igen och ska debattera året som har gått för Europarådsdelegationen. Precis som Mattias Jonsson anförde har många frågor diskuterats, och det är närmast omöjligt att nämna allt. Men jag tyckte att Mattias gjorde ett bra jobb. Mycket går igen, men det har också hänt mycket nytt. År 2024 var också lite speciellt eftersom Europarådet firade sitt 75-årsjubileum. Detta gjordes på flera sätt. Bland annat deltog jag och ledamoten Victoria Tiblom i firandet i Rom.

Delegationen höll även ett mycket uppskattat seminarium med intressanta inbjudna gäster.

Denna milstolpe påminner oss också om det viktiga arbete vi alla i delegationen bidrar till, och precis som Mattias nämnde antar Europarådet varje år närmare 80 resolutioner och rekommendationer, vilket är väldigt mycket. Det speglar de utmaningar delegationen och även Europa står inför. Därtill genomförs som bekant bland annat valobservationer, som är mycket viktiga insatser för att säkerställa rättvisa och transparenta valprocesser i våra medlemsländer.

Herr ålderspresident! Vi noterar med oro att flera medlemsländer har svårt att följa de grundläggande principer Europarådets stadgar vilar på. Debatterna handlar ofta om detta, och vi står inför ökade legitimitetsproblem när medlemsstater brister i att följa Europadomstolens beslut. Denna situation är givetvis ett hot mot organisationen, inte minst mot dess trovärdighet som Europas främsta försvarare av just mänskliga rättigheter.

Herr ålderspresident! Under året har arbetet till största delen åter handlat om kriget i Ukraina och Rysslands olika övergrepp. Vi är också många som återkommande har tagit till orda till förmån för Ukraina och mot den ryska aggressionen. Även andra aktuella frågor har behandlats, men som jag tidigare sa är det svårt att nämna allt här i dag.

Något jag särskilt vill lyfta fram är att vi från vänster till höger i delegationen har kritiserat Turkiets återkommande brister i tillämpningen av församlingens kärnvärden, inte minst den bristande demokratisynen. Det finns givetvis en del olikheter mellan riksdagens partier, ibland små, ibland rejäla, men Turkietfrågan visar ändå på delegationens styrka när vi är eniga i de viktiga frågor vårt arbete i församlingen grundar sig på. Detta är väldigt fint.

Jag vill uttrycka min tacksamhet över att jag får vara en del av delegationen, vilket jag uppskattar väldigt mycket. Efter ganska många år i delegationen har jag också noterat att arbetet mellan partierna och mellan ledamöterna fungerar väldigt bra.

Att delta i Europarådet är både meningsfullt och betydelsefullt. Det ger oss inte bara möjlighet att upprätthålla organisationens syften, som demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, utan det tillåter också oss som ledamöter att lära oss och att utveckla personliga nätverk som vi kan ha nytta av i vårt arbete här i Sverige. Det är ovärderligt för oss som svenska parlamentariker och stärker som sagt vårt arbete i Sverige, i Europa och i många fall också i andra delar av världen.

Herr ålderspresident! Under det gångna året har vår delegation som bekant deltagit i samtliga sessioner. Vi kan vara stolta över vårt arbete i utskotten och vårt deltagande i de olika debatterna. Vi sticker ut som en mycket aktiv delegation, och vi tar definitivt för oss i debatterna. Precis som Mattias Jonsson nämnde har vi genomfört en rad olika möten med intressegrupper och andra länders delegationer, ibland med personer som inte tycker som vi, ibland med likasinnade. I januari i år genomförde delegationen också ett mycket välbesökt sidoevenemang för att hedra den svenske hjälten Raoul Wallenberg.

Herr ålderspresident! Det är vårt gemensamma ansvar att upprätthålla och stärka det arbete Europarådet står för. Låt oss därför fortsätta att arbeta tillsammans för en starkare och mer enad framtid i Europa.

Låt mig slutligen tacka alla i den svenska delegationen för detta år. Jag ser fram emot att arbeta med er igen under sommarsessionen om ett par veckor.

(Applåder)

Prot. 2024/25:130

11 juni

Europarådet

Anf. 99 BORIANA ÅBERG (M):

Herr ålderspresident! I måndags intervjuade jag och mina kollegor Marcus Wiechel och Mattias Johnsson kandidaterna som ska representera Sverige i Europarådets kommitté för förhindrande av tortyr och annan omänsklig och förnedrande behandling. Kommittén har en viktig uppgift, särskilt i dessa tider när diktatoriska regimer kastar sina politiska motståndare i fängelse utan rättegång eller med rättegång där utgången är given på förhand.

Tyvärr inträffar det sällan, för att inte säga aldrig, att kommittén mot tortyr får besöka fängelserna i de länder som har politiska fångar, trots att det är de politiska fångarna som brukar bli utsatta för de värsta övergreppen och grymheterna av både vakter och kriminella medfångar.

I grunden är en av Europarådets uppgifter att verka för att det inte ska finnas några politiska fångar eftersom det inte ska finnas några länder där utövande av yttrandefrihet, tryckfrihet och föreningsfrihet är straffbart.

Under 2024 behandlades ett antal rapporter och antogs resolutioner om politiska fångar. De gällde namnkunniga som Aleksej Navalnyj och Vladimir Kara-Murza men också tusentals andra, för oss okända, som finns i ryska och belarusiska fängelser.

Winston Churchills vision när Europarådet bildades var att fasorna från andra världskriget och härjningarna under fascismen och kommunismen aldrig skulle upprepas. Tyvärr har den visionen inte infriats. 75 år efter bildandet av Europarådet gör Putins Ryssland allt för att överträffa repressionerna under Sovjettiden. Enligt uppskattningar gjorda av Memorial, Rysslands mest respekterade organisation för mänskliga rättigheter, som fick Nobels fredspris 2022, finns lågt räknat 700 politiska fångar i Ryssland. Det totala antalet människor som har straffats för att ha uttryckt missnöje med Putins regim är hisnande 116 000 – 116 000, herr ålderspresident!

För övrigt förbjöds Memorial av Rysslands högsta domstol i december 2021. Man anklagades för att ha brutit mot den så kallade agentlagen. Under rättegången påstod åklagarsidan att Memorial hade skapat en lögnaktig bild av Sovjetunionen som ”får oss att skämmas över det sovjetiska förflutna, i stället för att minnas dess ärorika historia”.

Precis som under sovjettiden, då all kritik mot regimen straffades, straffas även den minsta antydning till kritik mot aggressionskriget i Ukraina drakoniskt. Ungdomar som sätter upp lappar med ”Nej till kriget” eller citerar den ukrainska poeten Taras Sjevtjenko döms till långa fängelsestraff. Faktum är att det har varit fler politiska rättegångar under Putins fjärde presidentperiod än det var under de tre decennier då Chrusjtjov och Brezjnev styrde Sovjetunionen.

Putins regim har också återupplivat gamla KGB-metoder från Sovjettiden: att skrämja människor till tystnad genom att låsa in dem på mentalsjukhus eller tvångsomhändertar deras barn. Och precis som på Sovjet-

tiden utmålas alla för regimen misshagliga individer som kriminella, extremister, spioner, galningar eller förrädare.

Situationen i Belarus är liknande. Där sitter 1 600 personer fängslade för att ha protesterat mot Rysslands krig i Ukraina. De hålls fängslade under hemska förhållanden utan möjlighet att kommunicera med omvärlden och utan tillgång till vård eller medicinsk hjälp. Folk dör i belarusiska fängelser.

Utan en oberoende press, med demonterade civilsamhällesorganisationer och utan möjlighet för internationella journalister och observatörer att komma in i landet är det väldigt svårt att få information om vad som händer i Belarus. Därför är det viktigt att Europarådet och Sverige fortsätter med stödet till landets opposition.

Herr ålderspresident! År 2024 var också året då Putins regim efter förgiftningsförsök, förfalskade rättegångar och omänskliga fängelsestraff dödade Putins främsta kritiker Aleksej Navalnyj.

Europarådets rapport heter Aleksej Navalnyjs död och behovet av att kämpa mot Putins totalitära regim och dess krig mot demokratin. Det är ett mycket talande namn som visar på kopplingen mellan rysk intern repression och extern aggression.

Efter Navalnyjs död tog Sverige initiativ till att upprätta en helt ny sanktionsregim för att agera mot det tilltagande politiska förtrycket i Ryssland. Förslaget antogs av EU i maj 2024 och innebär bland annat att sanktioner kan riktas mot personer och organisationer som förtrycker det civila samhället, kränker de mänskliga rättigheterna och undergräver demokratin och rättsstatens principer i Ryssland.

Herr ålderspresident! Jag vill avsluta med något positivt. Det var ett stolt och rörande ögonblick när Vladimir Kara-Murza, som är dömd till 25 års fängelse efter att ha hållit tal mot Putins krig i Ukraina, stod inför Europarådets parlamentariska församling och tackade för vårt engagemang, som bidragit till hans frigivning genom fångutväxling. Han tackade för de gemensamma ansträngningarna och för den gemensamma röst som våra demokratiska länder hade talat med i Europarådet och andra parlamentariska församlingar.

I sitt tal sa Vladimir Kara-Murza att vi i väst ser bara Putin, bara förtrycket, bara aggressionen och bara den officiella sidan. Den andra sidan är osynlig. Men det finns miljontals människor i Ryssland som förkastar allt som Putins regim står för och representerar, allt från kleptokratin till brotten mot mänskligheten. Det är dessa miljoner krigsmotståndare som regeringen stöder genom hjälpen till det ryska civilsamhället och de ryska människorättsförsvararna och till oberoende medier i och utanför Ryssland. Det är helt i linje med Europarådets resolutioner.

Herr ålderspresident! Jag vill tacka mina kollegor i Europarådets svenska delegation och yrka bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 100 JACOB RISBERG (MP):

Herr ålderspresident! Jag lovar att inte bli speciellt långdragen. Men jag måste först kommentera det faktum att utrikesutskottet är ett utskott som skiljer sig lite från andra. Vi har dagens absolut tunnaste betänkande och inga reservationer. Ändå står vi här i talarstolen och debatterar detta.

Jag tycker att det är fantastiskt. Inte ens konstitutionsutskottet som hade tre betydligt fulligare betänkanden valde att debattera dem. Jag tycker att det är lite kul ändå och lite symptomatiskt. Vi vill kanske hinna säga några saker till innan sommarens inträde.

Herr ålderspresident! Europarådet är en av Europas mest centrala institutioner för att skydda mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Europarådet står som garant för den europeiska människorättskonventionen, som är ett rättsligt fundament som gett skydd och rättvisa åt miljoner.

Vi i Miljöpartiet värnar om Europarådets roll som oberoende väktare av våra mest grundläggande friheter, och jag tror att det finns fler som håller med om detta. I en tid då auktoritära krafter vinner mark, då rättsväsendets oberoende hotas i vissa medlemsländer och då civilsamhällets utrymme krymper är Europarådet viktigare än någonsin.

Arbetet för mänskliga rättigheter får dock inte stanna vid bara markeringar. Europarådet måste få tillräckliga resurser och stöd från medlemsländerna för att kunna agera effektivt. Här har Sverige en skyldighet att vara en aktiv röst, inte minst när rättigheter kränks inom Europarådets egna ramar, till exempel i Turkiet där vi ser att politiska motståndare och journalister fängslas och kurdiska röster tystas.

Herr ålderspresident! Vi ser nu också att Europarådet utvecklar, om än långsamt, sitt arbete inom nya områden, till exempel klimatets påverkan på mänskliga rättigheter. Här borde Sverige också vara drivande. Klimatkrisen är inte bara en fråga om miljö och global uppvärmning. Det är också en fråga om rättvisa, om tillgång till vatten och mat, om hälsa och om värdighet. Därför är det dags att stärka det rättsliga skyddet för människor i klimatkrisens spår.

Herr ålderspresident! I tider av bakslag måste vi försvara det vi byggt upp. Europarådet är inte på något vis en byråkratisk relik. Det är ett hopp om att rätt ska stå över makt. Låt oss aldrig kompromissa med de värden det representerar.

Med det vill jag yrka bifall till utskottets förslag till beslut.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 10 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Utrikesutskottets betänkande 2024/25:UU16
Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) (skr.
2024/25:125 och redog. 2024/25:OSSE1)
föredrogs.

Anf. 101 JOHAN BÜSER (S):

Herr ålderspresident! Vi behandlar nu utrikesutskottets betänkande om OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.

Under året har vi i den svenska delegationen fortsatt att vara en aktiv röst i församlingen, i en tid då OSSE:s grundläggande värden och möjlig-

heter att verka prövas som aldrig förr. Det gäller egentligen för hela det globala systemet, med de institutioner som verkar för upprätthållandet av och respekten för den internationella rätten. Vad gäller OSSE med dess unika mandat att bygga säkerhet genom samarbete, mänskliga rättigheter och demokratiska institutioner är behoven större än någonsin tidigare under min livstid. Det är mer utmanat än någonsin.

Herr ålderspresident! Jag vill börja i Ukraina. Rysslands fruktansvärda angreppskrig och försök till total invasion och övertagande av landet har nu pågått i mer än tre år.

I februari i år reste jag till Kiev tillsammans med OSSE. Det var en resa som gjorde avtryck på djupet. Natten då vi anlände med tåget attackerades Kiev. Vi satt i skyddsrum, och vi såg byggnader som hade bombats till förstörelse i de centrala delarna av huvudstaden. För invånarna i Ukraina är det här vardag. För oss var det en påminnelse om att detta inte är en konflikt långt borta. Det är här, och det är nu. Det är i Europa.

Vi besökte även en minnesplats utanför Kiev. Det var en plats som var tillägnad unga soldater, födda 2003 och döda 2022. De var alltså endast 19 år gamla. Vi såg deras ungdomliga leenden på bilderna. Deras namn var inhuggna i sten. Det var en stark och sorglig stund, som påminde mig om vad det här handlar om: Ukraina slåss inte bara för sitt territorium. De slåss för sin demokrati, och de slåss för den europeiska säkerhetsordningen.

Vi träffade också talmannen i Ukraina. Vi träffade premiärministern, oppositionsledaren och flera civilsamhällesorganisationer. Jag slogs av enigheten men också av de allt tydligare varningssignalerna. Den politiska sammanhållningen i Ukraina utmanas. Därför måste Sverige inte bara bidra med vapen och bistånd utan också hjälpa till att stärka det demokratiska fundamentet. Det handlar om fria medier, det handlar om oberoende institutioner och det handlar om ett starkt civilsamhälle. Det är det som avgör hur ett land kommer att se ut också efter krigets slut.

Herr ålderspresident! Tillsammans med tio andra riksdagsledamöter från flera partier var jag valobservatör i Georgien i höstas. Det är ett land där EU-stödet är starkt bland befolkningen men där den styrande regeringen rör sig i motsatt riktning.

Foreign agents-lagstiftning, angrepp på civilsamhället och övervåld mot demonstranter är bara några händelser att nämna, men de är inte isolerade. Det är ett mönster. Vi som var valobservatörer på plats såg hur makten utnyttjas för att manipulera valprocesser och tysta opposition. Det är inte längre en demokrati under utveckling i Georgien. Det är en demokrati på kraftig reträtt. Och det sker samtidigt som den georgiska regeringen aktivt fjärrar sig från EU och skjuter upp sina anslutningsförhandlingar. Det är en farlig utveckling i vår del av världen.

Sverige och EU måste även i Georgien vara tydliga med sitt stöd till civilsamhället och till dem som fortfarande kämpar för demokrati, jämställdhet och minoriteters rättigheter. De finns där, och de behöver oss. Jag hoppas att vi i debatten här i dag kan stå enade i fördömandet av den mycket allvarliga utvecklingen i Georgien.

Herr ålderspresident! Vi har också sett hur hbtqi-personers rättigheter förtrycks och förkastas i flera OSSE-länder.

I Ungern har det införts lagar som förbjuder deltagande i eller anordnande av prideevenemang. Budapest Pride, som skulle ha firat 30 år i sommar, har förbjudits. Det är ett grovt brott mot mötesfriheten och yttrandefriheten och mot människors rätt att vara sig själva.

Samtidigt som detta sker i Ungern ska jag själv här i Sverige på lördag gå i West Pride-paraden hemma i Göteborg. Det är för många av oss en självklarhet att delta där. Men fortfarande möts människor också i vårt land av förtryck och blir begränsade i att vara de som de är.

Vi har politiska krafter här i Sveriges riksdag som har jämställt prideparader med legitimering av pedofili. I kommuner där högerkrafter styr vill man ta bort möjligheten att hissa regnbågsflaggan på kommunala byggnader. Det är en flagga som symboliserar alla människors lika värde.

Ja, det är viktigt för mig att gå i West Pride-paraden hemma i Göteborg. Men det är också viktigt att här i riksdagens kammare tydligt uttala stöd för Budapest Pride och fördöma det förbud som Ungerns regering nu vill införa. Sverige ska vara en tydlig röst för hbtqi-personers rättigheter i EU, i OSSE och globalt. Vi måste försvara rätten att leva öppet, fritt och jämlikt oavsett om det sker i Budapest, Batumi eller Borås.

Herr ålderspresident! Ett särskilt oroande exempel på tillbakagången för demokrati och mänskliga rättigheter finner vi i Turkiet. Under det gångna året har turkmenska aktivister deporterats från Turkiet, inte för brott utan för sina åsikter. Det är en del av ett större mönster där Turkiet använder rättssystemet som ett verktyg för att tysta oppositionella, minoritetsföreträdare och journalister.

Vi känner igen detta från flera år tillbaka och inte minst nu i närtid genom fallet med den svenska journalisten Joakim Medin, som greps och hölls fängslad i samband med sin rapportering om kurdernas situation i landet. Hans vittnesmål och arbete har belyst hur Turkiets auktoritära utveckling särskilt drabbar dem som rapporterar om mänskliga rättigheter och utsatta grupper. Att vara journalist eller aktivist i Turkiet i dag är för många förenat med livsfara.

Samtidigt ser vi hur detta förtryck inte stannar vid landets gränser. Turkiet utövar påtryckningar också i exilmiljöer genom hot, övervakning och internationella arresteringsorder.

Det här kräver ett skarpt svar från hela det demokratiska samfundet, från Sverige och från OSSE eftersom det står i bjärt kontrast till OSSE:s principer att fängsla journalister och deportera politiska oppositionella.

Herr ålderspresident! Vi blickar även västerut mot USA, ett land som säger sig vara världens främsta demokrati. USA är i dag ett land i förfall, ett land där stödet till Ukraina vacklar, konspirationsteorier vinner mark och det som borde vara en självklarhet, att acceptera korrekta valresultat, inte längre är det. Det är allvarligt, och det påminner oss om att demokratin aldrig någonsin kan tas för given någonstans. Det som sker i USA är ett symptom på den globala trenden att demokrati, internationell rätt och respekt för andra hotas. De högerpopulistiska, auktoritära och på vissa håll fascistoida vindar som vi ser runt om i världen är ett allvarligt hot mot vår fred och mot vår framtid.

Herr ålderspresident! En viktig del av vårt arbete är valobservationerna. Jag har under min tid i den svenska delegationen observerat i bland annat Serbien, Albanien, Kazakstan, USA, Ukraina, Uzbekistan och många fler länder. Det arbete som vi genomför tillsammans med parlamentariker från olika partier från andra länder är viktiga insatser för demokratin. Vårt internationella arbete är också ett sätt att visa solidaritet. Det är när vi lyssnar på människor på plats, på opposition, på civilsamhälle och på marginaliserade grupper, som vi förstår vad som står på spel.

Jag vill tacka vår svenska delegation, vårt sekretariat och våra kollegor i OSSE för ett viktigt och meningsfullt år. Utmaningarna är stora, men just därför är arbetet viktigare än någonsin.

Herr ålderspresident! Det finns ett uttryck och en paroll som vi socialdemokrater ofta använder i vårt internationella arbete: "Alla folks frihet, hela världens fred." Jag har ofta tänkt på det under resor i mina uppdrag. Jag tänkte på det när jag befann mig på det sydafrikanska barnhemmet med den föräldralösa och hivsmittade pojken. Jag tänkte på det när jag reste i Israel och det ockuperade Västbanken och när jag passerade checkpointen där. Jag tänkte på det när jag satt i skyddsrummet i Kiev.

Vi som är parlamentariker, oavsett om det är i Sveriges riksdag eller i USA:s kongress, har alla ett ansvar för att verka för en bättre värld, för alla människors lika värde och för alla människors frihet. Det är för den friheten som vi arbetar också här hemma i Sveriges riksdag.

(Applåder)

Anf. 102 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr ålderspresident! Det är givetvis hedersamt att som ordförande för den svenska OSSE-delegationen få säga några ord om delegationens verksamhet under det gångna året, ett år som har präglats av fortsatta allvarliga säkerhetspolitiska utmaningar i vårt närområde.

Rysslands brutala krig mot Ukraina fortsätter att vara den enskilt största utmaningen för Europas säkerhetsordning och en direkt attack mot de principer som OSSE vilar på. Just i år, när vi uppmärksammar att Helsingforslutakten fyller 50 år, blir kontrasten mellan våra gemensamma åtaganden och Rysslands agerande smärtsamt tydlig.

Principerna om suveränitet, territoriell integritet och fredlig konfliktlösning är grundbultar som inte får försvagas. Den svenska delegationen har under året varit tydlig med att försvara dessa värden, och det är jag stolt över. Det är avgörande att vi fortsätter att stå upp för Ukraina men också att vi försvarar den internationella rättsordningen och principen om att ingen stat ska kunna flytta gränser med våld. Den svenska delegationens ståndpunkt är att det aldrig kan råda någon business as usual så länge en medlemsstat bryter mot alla grundläggande normer.

Vi har även aktivt bidragit till diskussioner kring hur OSSE:s parlamentariska församling bör anpassa sitt arbete i en tid då vissa medlemsländer bryter mot organisationens grundläggande normer. Detta har inneburit viktiga samtal om trovärdighet och ansvar och om hur vi bättre kan skydda det demokratiska utrymmet inom vår region.

Delegationens engagemang har uppskattats av flera partnerländer, och vi har haft ett nära samarbete med likasinnade delegationer för att hålla frågan högt på agendan – inte minst inom den nordisk-baltiska gruppen.

Herr ålderspresident! Den svenska delegationen har också spelat en aktiv roll när det gäller att fördjupa samarbetet mellan de nordisk-baltiska delegationerna och delegationerna i Centralasien. Under året har vi tagit initiativ till ett mer strukturerat samarbete i syfte att stärka banden och utbytet mellan våra regioner. Det handlar om dialog, förtroendeskapande åtgärder och gemensamt lärande. Detta har gett positiva resultat och skapat en god grund för framtida samverkan kring frågor som rör säkerhet, demokrati och regional utveckling.

Vi har särskilt velat lyfta vikten av parlamentarisk diplomati som verktyg i en tid av spänningar. Genom förtroendebyggande åtgärder, erfarenhetsutbyten och gemensamma initiativ kan vi bidra till långsiktig stabilitet och stärka den demokratiska resiliensen.

Herr ålderspresident! Ett särskilt värdefullt inslag under det gångna året var fältbesöket i Georgien. Där kunde vi på plats bilda oss en uppfattning om det säkerhetspolitiska läget, den humanitära situationen och de långvariga konsekvenserna av den ryska ockupationen av Abchazien och Sydossetien. Det blev ett viktigt tillfälle att samtala både med parlamentariska kollegor från oppositionen och regeringssidan och med representanter för civilsamhället samt att visa vårt stöd för Georgiens territoriella integritet och demokratiska reformsträvanden.

Vi fick där även möjlighet att fördjupa vår förståelse för de utmaningar som möter länder i övergångsprocesser, då kampen för suveränitet ofta sammanfaller med kampen för rättvisa, institutionell reform och en fri press.

Den svenska delegationen har varit tydlig med att detta engagemang måste vara långsiktigt och konsekvent. Vi ser tydligt att demokratibyggnad inte sker i ett vakuum, utan det kräver stöd, samverkan och respekt för varje lands unika kontext.

Tyvärr ser vi att den politiska situationen i Georgien just nu är otroligt polariserad och instabil. Det finns allvarliga demokratiska utmaningar, vilket även valobservationen senare under året kunde vittna om.

Jag hoppas att Georgien fortsätter i samma anda som landets utrikesminister Maka Botchorishvili – som vi alla känner väl efter alla hennes turer till Sveriges riksdag – i sin vision och beslutsamhet uttryckt och att detta så småningom kommer att leda till framsteg i Georgiens integration med Europeiska unionen. Detta återstår dock att se.

Herr ålderspresident! Valobservationer är en av OSSE:s kärnuppgifter och även ett viktigt fokus för vår delegation. Under året har svenska delegater deltagit i observationer i Azerbajdzjan, Moldavien, Georgien, Uzbekistan och USA. Genom detta arbete har vi bidragit till att övervaka och rapportera om hur demokratiska val genomförs i olika delar av OSSE-regionen. Det stärker öppenhet och förtroende i valprocesser samtidigt som det ger oss lärdomar och insikter att ta med hem. Vi vet att fria och rättvisa val inte bara är en teknisk fråga, utan det är en grundförutsättning för demokratins trovärdighet och överlevnad.

Det är också i dessa sammanhang som den svenska delegationen ofta kan bidra med särskild kompetens och trovärdighet. Sverige har ett välrenommerat demokratiskt system och lång erfarenhet av internationellt valobservationsarbete. Detta ger tyngd åt våra insatser och skapar förtroende i de länder vi observerar. Vi är också medvetna om att vår roll inte slutar vid observationen. Det handlar också om uppföljning, stöd till reformer och fortsatt engagemang i demokratiseringsprocessen.

Avslutningsvis vill jag rikta ett varmt tack till alla medlemmar i den svenska delegationen för ett engagerat och konstruktivt samarbete under året. Vi har arbetat i brett samförstånd, och det har varit en styrka. Jag vill framföra ett särskilt tack till delegationens sekretariat, som med stor professionalism och kompetens har varit ett ovärderligt stöd i vårt arbete både när det gäller förberedelser och genomförande. Deras insatser gör det möjligt för oss att med fullt engagemang kunna fokusera på det parlamentariska uppdraget.

Vi går nu vidare i ett fortsatt svårt omvärldsläge. Vårt uppdrag kvarstår: att försvara de värderingar och åtaganden som OSSE vilar på och att göra det med tydlighet, samverkan och principfasthet. Vi gör det med vetenskapen om att vårt arbete spelar roll för fred, frihet och säkerhet i hela vår region, och med insikten att även små delegationers arbete kan göra skillnad när det sker i samklang med principer, mod och uthållighet.
(Applåder)

Anf. 103 JOHAN BÜSER (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill gärna anknyta till något som inte togs upp i Björn Söders anförande. Det handlar om det jag tog upp i mitt anförande: den kraftiga tillbakagång vi ser för hbtqi-personers rättigheter i flera av OSSE:s medlemsländer. Ett särskilt allvarligt exempel som nämnts är Ungern. Där röstade parlamentet i våras igenom en lag som i praktiken förbjuder prideevenemang. Budapest Pride skulle ha firat sitt 30-årsjubileum men har nu alltså förbjudits.

Det här är inte vilken parad som helst. Detta var den första prideparaden på östra sidan av järnridån efter murens fall. Att Ungern nu tystar dessa röster är ett brott mot både mötesfriheten och yttrandefriheten. Det är någonting som borde oroa oss alla, oavsett partifärg.

Vi vet ju att ledamot Söder tidigare på olika sätt har varit kritisk till pride som företeelse, bland annat här hemma i en svensk kontext. Nu ser vi dock en regim som använder en del av dessa argument för att inskränka grundläggande friheter. Det handlar inte längre om vad man tycker om pride, för det har man rätt att ha olika uppfattningar om. Detta handlar om den grundläggande friheten – rätten att samlas, att uttrycka sig och att få finnas.

Min fråga till Björn Söder är därför: Hur ser Björn Söder på det förbud mot Budapest Pride som Ungern nu inför? Och hur ser Björn Söder att vi kan försvara hbtqi-personers rättigheter inom OSSE?

Anf. 104 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att verkligen förtydliga att min grundprincip är att alla människor har rätt att älska vem man vill. Det ska inte politiken lägga sig i.

När man sedan pratar om pride finns det, när man väljer att ta ut sexualiteten i det offentliga rummet – oavsett om det är heterosexualitet, homosexualitet eller någon annan form av sexualitet – också andra aspekter att beakta. Det är detta rättstvårdande myndigheter har att göra, men politiken ska givetvis också kunna ha synpunkter på detta.

Jag vill inte lägga mig i enskilda länders tolkningar eller vilka aspekter de beaktar, men jag kan också notera att det redan i dag råder begränsningar i mötesfrihet och demonstrationsfrihet i alla olika sammanhang, där man tittar på just olika aspekter.

Hur de ungerska lagstiftarna har valt att göra när det gäller detta får de svara för. Det kan inte jag svara för. Men jag tror inte att det råder något förbud i Ungern i dag mot att älska den man vill. Det är viktigt. I andra länder har man gått in och börjat förbjuda detta – inte minst i Mellanöstern, där man hänger människor i lyftkranar för att de har en viss sexualitet som är vald på frivillig basis och där det inte drabbar någon oskyldig och så vidare. Vi borde lägga kraften på att kritisera de länderna i första hand, för där är det faktiskt så att människor dör.

Anf. 105 JOHAN BÜSER (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill vara väldigt tydlig med att vi socialdemokrater tar kraftigt avstånd från den ungerska lagstiftningen om att förbjuda Budapest Pride och att vi kommer att verka kraftigt inom OSSE för att stärka hbtqi-personers rättigheter också vad gäller mötesfriheten.

Med det sagt vill jag gå över till en annan fråga till Björn Söder. Ledamoten Söder nämnde i sitt anförande utvecklingen i Georgien. Det stämmer att vi i OSSE-delegationen gjorde en resa dit. Detta var bra för att få en bättre inblick i utvecklingen i Georgien.

Det vi ser i Georgien är ju inte bara en tillfällig politisk kris. Jag skulle vilja säga att det är en medveten, stegvis nedmontering av demokratin. Regeringen har som jag sa drivit igenom en foreign agents-lag. Regeringen trakasserar civilsamhällesorganisationer, slår ned protester med våld och har till och med hotat att neka vård till nyss nämnda hbtqi-personer.

Det här är en auktoritär offensiv. Jag har själv mött organisationer i Georgien som nu fruktar för sin existens. Det är de som arbetar för kvinnors rättigheter, för pressfrihet och för minoriteters säkerhet. Det är dessa krafter – inte regeringen – som fortfarande håller fast vid de värderingar Georgien en gång förband sig till när man ville närma sig EU och närma sig och stärka sitt arbete med OSSE:s principer.

Min fråga till Björn Söder om Georgien blir därför: Hur ser Björn Söder på den georgiska regeringens agerande? Den attackerar det egna landets civilsamhälle. Tycker Björn Söder att den agerar i enlighet med de värden som OSSE står för? Och varför hör vi ibland så lite från Sverigedemokraterna när vi ser ett europeiskt land som rör sig i en så uppenbart tydlig auktoritär riktning?

(Applåder)

Anf. 106 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag instämmer i mycket av det som ledamoten Johan Büser framför. Georgien befinner sig i en väldigt allvarlig situation nu. Vi ser tecken på att det är riktigt illa på många håll.

Jag köper däremot inte hela den bild som sprids av Georgien och situationen där. Det finns givetvis politiska krafter i Georgien som gagnas av att en viss bild sprids. En av anledningarna till att jag en gång i tiden valde Sverigedemokraterna och engagerade mig där var att jag inte är en person som springer efter första bollen. Jag stannar gärna upp, tänker till och reflekterar över vad som egentligen händer.

Jag tror inte på hela det narrativ som sprids om Georgien. Till exempel tror jag inte på att man skulle vilja närma sig Ryssland. Det faller på sin egen orimlighet. Det var den nuvarande regeringen som införde grundlagen och deklarerade att man ville gå med i EU. Deras utrikesminister har vi många gånger träffat här i Sveriges riksdag när hon åkt för att lobba för georgisk kandidatstatus. En del av landets yta har ockuperats av Ryssland.

Däremot finns det ett intresse från oppositionen av att sprida den bilden. Jag tycker att man ska hålla isär detta. När det gäller den demokratiska utvecklingen framkom det dock i den valobservation som Johan Büser själv deltog i att det finns allvarliga brister, och dem måste man se till att åtgärda.

Nu har vi ett supplementary item inför Portomötet om några veckor. Det handlar om att från OSSE:s sida kunna vidta åtgärder mot länder som uppenbart bryter mot det demokratiska systemet; man ska inte kunna få förtroendeuppdrag och så vidare inom OSSE:s parlamentariska församlingar. Det är ett supplementary item som jag stöder.

Visst – jag tycker att det är bra att vi fortsätter uppmärksamma situationen i Georgien och håller ögonen på den. Men jag köper inte hela den bild av Georgien som sprids i dag.

Anf. 107 ARIN KARAPET (M):

Herr ålderspresident! Det gör ingenting att herr ålderspresidenten till att börja med råkade ge mig fel partibeteckning – det är väl första och sista gången jag blir presenterad som vänsterpartist.

Herr ålderspresident! Jag ska inte förlänga debatten alltför mycket. De tidigare två talarna, kollegor till mig i delegationen, har lyft fram det viktiga arbete vi gjort i den svenska delegationen under det senaste året. Men jag vill särskilt framhålla det ovillkorliga stödet för Ukraina. Ukraina slåss just nu för sin frihet och sin demokrati, men också för att de internationella gränser vi erkänt i världssamfundet ska upprätthållas.

Herr ålderspresident! Organisationen för säkerhet och samarbete, OSSE, är kanske för många av våra medborgare något lite subilt. Man har nog inte stenkoll på vad det är för organisation. Men OSSE har en unik roll. Det är nämligen så att parlamentariker från OSSE:s medlemsländer kan valobservera i andra medlemsländer.

Valobservation kan tyckas vara väldigt jobbigt. Det är tidiga morgnar och sena nätter. Men valobservationerna betyder väldigt mycket för civilsamhället i de länder vi åker till.

Vi kan ta Moldavien som exempel. Det är ett land som rör sig mot väst, mot Europa. Det är ett land med europeiska värderingar och europeisk kultur. Historiskt har det dock de senaste 100–200 åren varit nära Ryssland och Sovjet. Nu gör återigen Ryssland anspråk på att Moldavien likt Ukraina ska vara dess ägodel. Men när man åker till Moldavien ser man hoppfullhet, främst när man träffar den unga generationen. Det är en generation som utbildar sig.

Tyvärr ser man dock likheter med andra östeuropeiska länder på så sätt att den arbetskraft och den medelklass som växer fram väljer att flytta till andra delar av Europa – just den del av befolkningen som egentligen borde stanna kvar och bygga upp sitt hemland. Det kan man se av valresultatet; den moldaviska diasporan var avgörande för att Maia Sandu skulle bli omvald som president. I september går Moldavien till val igen.

Det är otroligt viktigt att vi från Sverige stöttar Ukraina. Stödet till Ukraina, som slåss för sin frihet och sin demokrati, är ovillkorligt tills Ukraina återigen befriar sitt territorium. Men det är också otroligt viktigt att vi inte glömmer bort länder som Moldavien och Georgien. Georgien går i helt fel riktning. Det finns dock fortfarande goda krafter kvar, och de behöver vårt absoluta stöd.

Georgien är lite personligt för mig. Jag har nämligen mina rötter i grannlandet Armenien. Armenien är, som vi säger på engelska, landlocked. Georgien är fönstret för Armeniens delaktighet i Europa och för ett medlemskap i Europeiska unionen. När Georgien gör rätt kan Armenien göra rätt. Men när Georgien gör fel och Armenien gör rätt stannar Armenien upp.

Det är otroligt viktigt för oss i den svenska delegationen att bejaka Moldavien, som också är landlocked. Det är via Rumänien de kommer åt Svarta havet. Georgien kommer åt Svarta havet, men Armenien kommer inte åt Svarta havet.

Det är genom handel, genom samarbete och genom att låta civilsamhället och de demokratiska krafterna växa fram som vi får ett säkrare Europa som håller ihop. Den fria världen växer. Med ekonomisk tillväxt och frihet får vi också fred och stabilitet.

Herr ålderspresident! Jag vill rikta ett stort tack från Moderaterna till både Sverigedemokraterna och Socialdemokraterna. Vi har många meningsskiljaktigheter här i kammaren. Men när vi sitter på våra delegationsmöten en fastighet bort härifrån skulle jag säga att vi är överens vid 99 procent av tillfällena. Vi ska åka ut till kontinenten. Trots de meningsskiljaktigheter vi har här i kammaren pratar man knappt om vilken partisymbol man har. Ja, vi går på våra gruppmöten. Jag går på EPP:s möten, Socialdemokraterna går på socialistgruppens möten och Sverigedemokraterna går på ECR:s möten. Men vi är överens. Vi är en och samma delegation under en och samma flagga. Vi representerar Sverige, svenska intressen och svenska värderingar, där frihet, demokrati, fred och stabilitet är kärnan. Vi tummar inte på våra värderingar.

Detta märks när man säger att man är från Sverige. Jag får ofta frågan: Är du verkligen från Sverige? Jag kan ju se ut som en grek. Därför insåg jag att det är lika bra att jag sätter på mig det svenska pinset, så att de redan från början vet att jag är från den svenska delegationen. Man möts med väldigt stor respekt och ödmjukhet. Men för dem som företräder länder

som inte alltid delar våra värderingar känns det kanske väldigt obekvämt att stå eller sitta bredvid en svensk delegat.

Herr ålderspresident! Jag vill önska dig, presidiet och mina kollegor en glad sommar och rikta ett stort tack till sekretariatet. Våra tjänstemän gör ett fantastiskt arbete. Det syns inte utåt, och det syns inte här i kammaren. Men jag kan nog från hela delegationens sida säga att det syns i vårt operativa arbete. Vi har tjänstemän som är oersättliga, och jag hoppas att deras chefer hör det här.

(Applåder)

Anf. 108 JACOB RISBERG (MP):

Herr ålderspresident! Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, har länge varit en hörnsten i det europeiska säkerhetssamarbetet. Genom OSSE har vi kunnat hantera och förebygga konflikter, främja demokrati, skydda mänskliga rättigheter och verka för nedrustning. Men i dag står OSSE inför stora utmaningar, inte minst på grund av det destruktiva agerandet av ett av dess medlemsländer, Ryssland. Rysslands fruktansvärda angreppskrig mot Ukraina, annekteringen av Krim och systematiska kränkningar av folkrätten underminerar inte bara europeisk säkerhet utan även själva grunden för OSSE:s arbete.

OSSE:s förtroendeskapande mekanismer, dess insatser för konflikt hantering och dess gemensamma värderingar har gång på gång saboterats av en medlemsstat som hellre väljer militär makt än diplomatisk dialog. Vi såg det även under Sveriges ordförandeskap i EU, där man arbetade genom OSSE för att hålla Rysslands aggressioner i fokus och även då möttes av motstånd. Vi ser det i hur Ryssland gång på gång blockerar beslut som hade kunnat stärka skyddet för mänskliga rättigheter och civilsamhällets möjligheter i regionen. Vi ser det i hur OSSE:s observatörsinsatser försvåras och förlöjligas av rysk desinformation.

Herr ålderspresident! Det är uppenbart att OSSE:s framtid står och väger. Vi i Miljöpartiet är övertygade om att internationellt samarbete och folkrätt är avgörande för fred och säkerhet. Därför måste Sverige tillsammans med andra likasinnade agera för att OSSE fortsatt ska kunna vara en relevant och stark aktör, trots Rysslands sabotage. Vi måste stå upp för folkrätten, för de demokratiska rörelserna i Belarus och för dem som förlorar sitt hopp i Georgien, Moldavien och Ukraina. OSSE behövs mer än någonsin.

Herr ålderspresident! Vi ska aldrig låta en stormakts agerande få tysta oss eller förlama våra institutioner. Vår säkerhet, vår solidaritet och våra värderingar får aldrig kompromissas bort. Ryssland må försöka undergräva OSSE:s betydelse, men det är vårt ansvar att förnya och försvara dess roll i en tid av ökande konfrontation.

Med det vill jag yrka bifall till utskottets förslag till beslut.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 16.)

§ 11 Vårändringsbudget för 2025

Prot. 2024/25:130

11 juni

Finansutskottets betänkande 2024/25:FiU21
Vårändringsbudget för 2025 (prop. 2024/25:99)
föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under § 16.)

§ 12 Årsredovisning för staten 2024

Finansutskottets betänkande 2024/25:FiU30
Årsredovisning för staten 2024 (skr. 2024/25:101 och redog.
2024/25:RR4)
föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under § 16.)

§ 13 Riksrevisionens rapport om Säkerhetspolisens verksamhet

Justitieutskottets betänkande 2024/25:JuU32
Riksrevisionens rapport om Säkerhetspolisens verksamhet (skr.
2024/25:151)
föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under § 16.)

§ 14 Rättens sammansättning vid överprövning av upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg

Justitieutskottets betänkande 2024/25:JuU34
Rättens sammansättning vid överprövning av upphandling av fonder till
premiepensionens fondtorg (prop. 2024/25:152)
föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under § 16.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.52 på förslag av tjänstgörande ålderspresidenten att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 10 juni

SoU16 Hälso- och sjukvårdens organisation

Punkt 5 (Frågor om privatisering och LOV)

1. utskottet

2. res. 7 (S, MP)

3. res. 8 (V)

Förberedande votering:

105 för res. 7

20 för res. 8

165 avstod

59 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Huvudvotering:

167 för utskottet

105 för res. 7

20 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 61 SD, 58 M, 19 C, 15 KD, 13 L, 1 -

För res. 7: 90 S, 14 MP, 1 -

Avstod: 20 V

Frånvarande: 16 S, 11 SD, 10 M, 4 V, 5 C, 4 KD, 4 MP, 3 L

Punkt 11 (Behandlingsmetoder)

1. utskottet

2. res. 17 (SD)

Votering:

210 för utskottet

62 för res. 17

20 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 58 M, 19 C, 15 KD, 14 MP, 13 L, 1 -

För res. 17: 61 SD, 1 -

Avstod: 20 V

Frånvarande: 16 S, 11 SD, 10 M, 4 V, 5 C, 4 KD, 4 MP, 3 L

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU10 Riksrevisionens rapport om Spelinspektionens tillsynsverksamhet

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU17 Riksrevisionens årsredovisning för 2024

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU18 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2024 m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU29 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU12 Europarådet

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU16 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU21 Vårändringsbudget för 2025

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU30 Årsredovisning för staten 2024

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU32 Riksrevisionens rapport om Säkerhetspolisens verksamhet

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU34 Rättens sammansättning vid överprövning av upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 17 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2024/25:182 Åtgärder för en effektiv och patientsäker anslutning till den nationella läkemedelslistan

2024/25:183 Intelligent transportssystem – genomförande av ändringsdirektiv

Skrivelse

2024/25:184 Riksrevisionens rapport om tillfälliga anstånd med inbetalning av skatt

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner och skrivelse skulle förlängas till och med *onsdagen den 17 september*.

EU-dokument

COM(2025) 236 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/2115 vad gäller systemet med grundvillkor, interventionstyper i form av direktstöd, interventionstyper i vissa sektorer och för landsbygdsutveckling och årliga prestationsrapporter samt av förordning (EU) 2021/2116 vad gäller dataförvaltning och interoperabilitet, innehållande av utbetalningar, årligt prestationsavslut och kontroller och sanktioner

§ 18 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 10 juni

2024/25:714 Kriget i Gaza och regeringens agerande
av *Kerstin Lundgren* (C)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:715 Transportstyrelsen och PETH-testerna
av *Thomas Morell* (SD)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 10 juni

2024/25:1237 Förmågehöjande infrastruktursatsningar för det civila försvaret

av *Lena Johansson* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1238 Kommunalförbundens roll i höjd beredskap
av *Lena Johansson* (S)
till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

Prot. 2024/25:130
11 juni

2024/25:1239 Ratificering av det globala havsavtalet BBNJ
av *Stina Larsson* (C)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1240 Flygpassagerares rätt till ersättning vid strejk
av *Kadir Kasirga* (S)
till statsrådet Erik Slottnér (KD)

§ 20 Kammaren åtskildes kl. 16.06.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 67 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 1,
av tjänstgörande ålderspresidenten Lars Mejern Larsson därefter till ajour-
neringen kl. 12.52 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

Välkomsthälsning	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
§ 1 Partiledardebatt.....	1
Anf. 2 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	1
Anf. 3 MAGDALENA ANDERSSON (S)	3
Anf. 4 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	4
Anf. 5 NOOSHI DADGOSTAR (V)	6
Anf. 6 RICKARD NORDIN (C).....	7
Anf. 7 EBBA BUSCH (KD)	8
Anf. 8 DANIEL HELLDÉN (MP).....	9
Anf. 9 JOHAN PEHRSON (L)	11
Anf. 10 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	12
Anf. 11 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	12
Anf. 12 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	13
Anf. 13 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	13
Anf. 14 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	14
Anf. 15 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	14
Anf. 16 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	14
Anf. 17 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	15
Anf. 18 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	15
Anf. 19 RICKARD NORDIN (C) replik.....	15
Anf. 20 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	16
Anf. 21 RICKARD NORDIN (C) replik.....	16
Anf. 22 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	16
Anf. 23 DANIEL HELLDÉN (MP) replik.....	17
Anf. 24 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	17
Anf. 25 DANIEL HELLDÉN (MP) replik.....	17
Anf. 26 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	18
Anf. 27 MAGDALENA ANDERSSON (S)	18
Anf. 28 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	19
Anf. 29 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	19
Anf. 30 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	19
Anf. 31 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	20
Anf. 32 RICKARD NORDIN (C) replik.....	20
Anf. 33 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	20
Anf. 34 RICKARD NORDIN (C) replik.....	21
Anf. 35 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	21
Anf. 36 EBBA BUSCH (KD) replik	21
Anf. 37 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	22
Anf. 38 EBBA BUSCH (KD) replik	22
Anf. 39 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	22
Anf. 40 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	23
Anf. 41 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	23
Anf. 42 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	24
Anf. 43 MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	24
Anf. 44 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	24
Anf. 45 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	25

Anf. 46	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	25
Anf. 47	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	25
Anf. 48	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	26
Anf. 49	RICKARD NORDIN (C) replik.....	26
Anf. 50	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	26
Anf. 51	RICKARD NORDIN (C) replik.....	26
Anf. 52	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	27
Anf. 53	DANIEL HELLDÉN (MP) replik.....	27
Anf. 54	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	27
Anf. 55	DANIEL HELLDÉN (MP) replik.....	28
Anf. 56	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	28
Anf. 57	NOOSHI DADGOSTAR (V).....	28
Anf. 58	EBBA BUSCH (KD) replik	29
Anf. 59	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	29
Anf. 60	EBBA BUSCH (KD) replik	29
Anf. 61	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	30
Anf. 62	RICKARD NORDIN (C)	30
Anf. 63	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	31
Anf. 64	RICKARD NORDIN (C) replik.....	31
Anf. 65	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	31
Anf. 66	RICKARD NORDIN (C) replik.....	32
Anf. 67	EBBA BUSCH (KD).....	32
Anf. 68	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	32
Anf. 69	EBBA BUSCH (KD) replik	33
Anf. 70	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	33
Anf. 71	EBBA BUSCH (KD) replik	33
Anf. 72	RICKARD NORDIN (C) replik	34
Anf. 73	EBBA BUSCH (KD) replik	34
Anf. 74	RICKARD NORDIN (C) replik.....	34
Anf. 75	EBBA BUSCH (KD) replik	35
Anf. 76	DANIEL HELLDÉN (MP) replik.....	35
Anf. 77	EBBA BUSCH (KD) replik	35
Anf. 78	DANIEL HELLDÉN (MP) replik.....	36
Anf. 79	EBBA BUSCH (KD) replik	36
Anf. 80	JOHAN PEHRSON (L).....	36
Anf. 81	FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	37
Anf. 82	MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	37
Anf. 83	JOHAN PEHRSON (L) replik	38
Anf. 84	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	38
Anf. 85	JOHAN PEHRSON (L) replik	38
Anf. 86	Statsminister ULF KRISTERSSON (M) replik	39
Anf. 87	JOHAN PEHRSON (L) replik	39
Anf. 88	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	40
Anf. 89	JOHAN PEHRSON (L) replik	40
Anf. 90	RICKARD NORDIN (C) replik.....	41
Anf. 91	JOHAN PEHRSON (L) replik	41
Anf. 92	EBBA BUSCH (KD) replik	41
Anf. 93	JOHAN PEHRSON (L) replik	42
Anf. 94	DANIEL HELLDÉN (MP) replik.....	42
Anf. 95	JOHAN PEHRSON (L) replik	43
Anf. 96	FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	43

§ 2 Justering av protokoll	44
§ 3 Anmälan om granskningsrapport	44
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	44
§ 5 Ärenden för bordläggning	44
§ 6 Riksrevisionens årsredovisning för 2024	44
Konstitutionsutskottets betänkande 2024/25:KU17	44
(Beslut fattades under § 16.)	44
§ 7 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2024 m.m.	45
Konstitutionsutskottets betänkande 2024/25:KU18	45
(Beslut fattades under § 16.)	45
§ 8 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder	45
Konstitutionsutskottets betänkande 2024/25:KU29	45
(Beslut fattades under § 16.)	45
§ 9 Europarådet	45
Utrikesutskottets betänkande 2024/25:UU12.....	45
Anf. 97 MATTIAS JONSSON (S).....	45
Anf. 98 MARKUS WIECHEL (SD).....	47
Anf. 99 BORIANA ÅBERG (M).....	49
Anf. 100 JACOB RISBERG (MP).....	50
(Beslut fattades under § 16.)	51
§ 10 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)	51
Utrikesutskottets betänkande 2024/25:UU16.....	51
Anf. 101 JOHAN BÜSER (S).....	51
Anf. 102 BJÖRN SÖDER (SD)	54
Anf. 103 JOHAN BÜSER (S) replik.....	56
Anf. 104 BJÖRN SÖDER (SD) replik.....	57
Anf. 105 JOHAN BÜSER (S) replik.....	57
Anf. 106 BJÖRN SÖDER (SD) replik.....	58
Anf. 107 ARIN KARAPET (M)	58
Anf. 108 JACOB RISBERG (MP).....	60
(Beslut fattades under § 16.)	60
§ 11 Vårändringsbudget för 2025.....	61
Finansutskottets betänkande 2024/25:FiU21	61
(Beslut fattades under § 16.)	61
§ 12 Årsredovisning för staten 2024.....	61
Finansutskottets betänkande 2024/25:FiU30	61
(Beslut fattades under § 16.)	61
§ 13 Riksrevisionens rapport om Säkerhetspolisens verksamhet	61
Justitieutskottets betänkande 2024/25:JuU32.....	61
(Beslut fattades under § 16.)	61
§ 14 Rättens sammansättning vid överprövning av upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg	61
Justitieutskottets betänkande 2024/25:JuU34.....	61
(Beslut fattades under § 16.)	61
Ajournering.....	62
Återupptaget sammanträde.....	62

§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 10 juni	62	Prot. 2024/25:130
SoU16 Hälso- och sjukvårdens organisation	62	11 juni
KrU10 Riksrevisionens rapport om Spelinspektionens tillsynsverksamhet	63	
§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	63	
KU17 Riksrevisionens årsredovisning för 2024	63	
KU18 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2024 m.m.	63	
KU29 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder	63	
UU12 Europarådet	63	
UU16 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)	63	
FiU21 Vårändringsbudget för 2025	63	
FiU30 Årsredovisning för staten 2024	63	
JuU32 Riksrevisionens rapport om Säkerhetspolisens verksamhet	63	
JuU34 Rättens sammansättning vid överprövning av upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg	63	
§ 17 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	64	
§ 18 Anmälan om interpellationer	64	
§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar	64	
§ 20 Kammaren åtskildes kl. 16.06	65	